

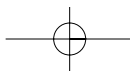
Ehitades meie ühist tulevikku

Laienenud liidu poliitikaväljakutsed ja eelarvevahendid 2007–2013

*Komisjoni teatis nõukogule ja
Euroopa Parlamendile*

KOM(2004) 101

EUROOPA KOMISJON

„Europe Direct“ on teenistus, mis aitab leida vastused Euroopa Liitu puudutavatele küsimustele

**Uus tasuta infotelefon:
00 800 6 7 8 9 10 11**

Lisateavet Euroopa Liidu kohta saate Internetist Europa serverist (<http://europa.eu.int>).

Katoloogimisandmed on esitatud väljaande lõpus.

Luxembourg: Euroopa Ühenduste Ametlike Väljaannete Talitus, 2004

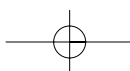
ISBN 92-894-7297-9

© Euroopa ühendused, 2004

Allikale viitamisel on reprodutseerimine lubatud.

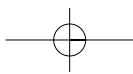
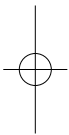
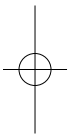
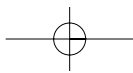
Printed in Belgium

TRÜKITUD VALGELE KLOORIVABALE PAPERILE

Sisukord

Sissejuhatus	5
I. Laienenud Euroopa Liidu prioriteedid	9
A. Säätav areng	9
1. <i>Konkurentsivõime tõstmine kasvu ja tööhõive nimel: vajadus viia ellu Lissaboni otsused</i>	9
2. <i>Suurem ühtekuuluvus kasvu ja tööhõive nimel</i>	16
3. <i>Säätav majandamine ja loodusvarade kaitse: põllumajandus, kalandus ja keskkond</i>	18
B. Euroopa kodakondsusele täieliku sisu andmine	20
1. <i>Vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanev ala</i>	20
2. <i>Juurdepääs põhikaupadele ja -teenustele</i>	21
3. <i>Kodakondsus toimivaks: Euroopa kultuuri ja mitmekesisuse edendamine</i>	22
C. EL kui globaalne partner	23
1. <i>EL ja naabruspoliitika</i>	23
2. <i>EL kui säästva arengu partner</i>	24
3. <i>EL maailmaareenil</i>	25
4. <i>Politiikameetmete valik</i>	26
II. Vahendite sobitamine eesmärkidega	27
A. Olemasolevate kohustuste pärand	27
B. Uued rahastamisnõuded	28
III. Eesmärkide täitmise tagamine: vahendid ja haldus	31
A. Teekaart	31
B. Vahendite lihtsustamine paremate tulemuste nimel	32
IV. Uus finantsraamistik (2007–2013)	35
A. Piisav ajavahemik	35
B. Kulutuste liigendus ja kulutuste areng	35
C. Paindlikkus	36
V. Rahastamissüsteem	39
A. Omavahendite struktuur	39
B. Eelarvelise tasakaalustamatuse korrigeerimine	39
Lisad	41

SISSEJUHATUS

„Mis puutub tulevikku, siis eesmärk ei ole selle ennustamine, vaid võimalikuks tegemine.“
Antoine de Saint-Exupéry

Euroopa Liit seisab oma suurima saavutuse lävel Teise maailmasõja järgse Euroopa lõimimise algusest: käes on kontinendi ajalooline taasühinemine. Ühtse turu eduka loomise ning ühisraha käibelevõtuga on Euroopa taasühinemas demokraatia, vabaduse, rahu ja progressi nimel.

Laienenud Euroopa Liit pakub häid võimalusi parandamiseks kodanike heaolu ja elukvaliteeti, samuti maailma, kus meie ja me lapsed elame. Ees seisab väljakutse muuta see püüe tegelikkuks ja tagada, et Euroopa Liit kasutab ära kõik laienemisest tulenevad võimalused ning kindlustab rahva ootuste täitumise.

Kohustus võtta vastu uus 2006. aastaga algav finantsperspektiiv võimaldab anda laienenud Euroopa Liidule poliitilise eesmärgikindluse koos vahenditega seatud püüete saavutamiseks Euroopa ja riigi tasandi tegevuse koostöös.

Meie ühiseks sihiks peab saama iga liikmesriigi kultuurilist ja rahvuslikku eripära austav Euroopa, kus rahvuslikule identiteedile kindlaks jäädes pühendutakse Euroopa ühiväärtustele ning ilmutatakse poliitilist tahet jõuda ühiste eesmärkideni. See on solidaarsuse ja partnerluse Euroopa, mis annab inimestele võimaluse luua üheskoos kestev hüväng. See on tulevikus kindlate kodanike Euroopa. See on Euroopa, mida võetakse kuulda üle ilma.

Mõistagi ei saa me unustada selle väljakutse tausta: rahutut maailma, seismist ebakindlust ning hiljutisi sündmusi, mis seadsid kahtluse alla Euroopa Liidu tegutsemisvõime.

Euroopa põhiseaduse kehtestamine on jõuline ja sümboolne akt, ent veel ellu viimata. Euroopa Liit peab liikuma edasi lõimimise teed, vältides kohmaka valitsustevahelise koostöö lõksu. Nimmelt seetõttu vajame põhiseadust ning kiire otsustamise ja tegutsemise vahendeid suutmaks edasi liikuda, säilitades ühenduse meetodi kontrolli- ja tasakaalumehhanismid. Uuel põhiseaduse lepingul on Euroopa tulevikule seega olemuslik tähtsus.

Majanduslikus mõttes peab Euroopa suutma väljakutsele vastata. Kodanikud ootavad, et Euroopa Liit jätkaks majanduslikku lõimumist ning muudaks maailma suurima majandus- ja kaubanduskoosluse hoogustuva kasvu ja heaolu piirkonnaks. Euroopa majanduslik tulemuslikkus on olnud suhteliselt kasin. Alates 1995. aastast on EL-15 keskmine aastane kasv olnud 2,2 protsenti, võrreldes üleilmse 3,6 ning USA 3,2ga. Tõenditest ilmneb, et kui koheselt ei tegutseta, saab Euroopa majandus langusse. Mida kauem on Euroopa majandustulemused oodatust halvemad, seda enam tekitab kahtlusi tema võime täita poliitilise legitiimsuse üht tähtsamat ülesannet – kindlustada heaolu. Selle tendentsi ohjamiseks on vaja jõulist, koordineeritud ja järjekindlat tegutsemist.

Võitlus rahu eest ja terrorismi vastu on valdkond, milles Euroopa panus peab olema suur, ent lahkavamusel rahvusvahelise elu võtmeküsimustes on mõjunud külma dušina.

Nende küsimustega tegeleda või rajalt eksida – EL ja tema liikmesriigid peavad valima. Tegevusetuse hind on kõrge ning muutub veelgi kõrgemaks.

Tuleb anda oma panus, et leppida kokku laienenud Euroopa eesmärkides ning leida vahendid nende saavutamiseks. Ilma selleta osutuvad kõik liikmesriigid kaotajaks. Tarvilikuks osutub ühistöö nii Euroopa kui riiklikul tasandil soodustamiseks kõigi tasandite panust ning toomaks otsest kasu kõigile.

Liidupoolseks panuseks on riikidevaheline ja üleeuroopaline tegevus. Riikide ametiasutustel puudub võimalus võtta arvesse oma tegevuse kõiki kasulikke aspekte ja kulusid. Tõhusaks toi-

mimiseks vajalikku suurt kriitilist massi üksikul riigil ei ole, samuti on piiratud vaid üht riiki hõlmavad võrgustikud.

Asutamislepingutes sätestatud ühispoliitikate mõju avaldub reguleerimise, koordineerimise ja rahaliste vahendite rakendamise koostoimes.

Järgmise finantsperspektiiviga tehtavad valikud ei tähenda pelgalt raha. Küsimus on poliitilise suuna valikus, mis tuleb otsustada selge nägemuse põhjal, mida me soovime teha. Valikud otsustavad, kas Euroopa Liit ja tema liikmesriigid on võimelised tegelikult vastama eurooplaste ootustele.

See tähendab uut arenguastet liidu eelarves. Küsimus pole ressursside ümberjagamises liikmesriikide vahel, vaid selles, kuidas maksimeerida meie ühiste tegevusvaldkondade mõju suurendamiseks iga Euroopa tasandil kulutatud euro lisaväärtust.

* *
*

Järjestikused finantsperspektiivid on peegeldanud poliitilist kavandit. Aastaid 2000–2006 hõlmava Agenda 2000 puhul oli kavandi keskmes Euroopa viimine uuele kiirusele, et teha laienemine võimalikuks. Nüüd kui laienemine on teoks saanud, ehkki palju tööd uute liikmesriikide loomiseks seisab ees, vajab Euroopa uute ootuste täitmiseks uut hoogu.

Euroopa peab tegema koostööd kiirema kasvu ning arvukamate ja paremate töökohtade nimel. Pole võlukepikest, mis kiirendaks Euroopa majanduskasvu ja juhiks selle jätkusuutlikkusele. Siiski on selge, et osa probleemidest lähtub tõsiasjast, et innovatsioon ja tehnoloogiline areng ei ole Euroopa Liidu riikide majanduse liikumapanev jõud. Lissabonist peale on püütud muuta Euroopa Liitu dünaamiliseks teadmistel põhinevaks kindla tööstusliku baasiga majandusjõuks, mille kasvunäitajad küünivad 3 protsendini aastas. Liidu ja tema liikmesriikide suutatus nende sihtideni jõuda näitab seniste sammude ebapiisavust.

Lissaboni strateegiast ja siseturu nõudmistest tuleneb tõhusa majandusjuhtimise vajadus, mis tagaks jätkusuutliku arengu tuumaks olevad majanduslikud, sotsiaalsed ja keskkonnaalased hüved ning lubaks eurooplastel rahulikult tulevikku vaadata.

Kasvu peab toetama solidaarsus. Konkurents ja ühtekuuluvus võimendavad teineteist. Liidu ühtekuuluvuspoliitika eesmärk on solidaarsuse tagamine kõigi piirkondade ja kodanike vahel, mis on end varemgi tõestanud ning peab jätkuvalt toimima liidus, mis on majanduslikult erinevam kui kunagi varem. Tegevus tuleb keskendada valitud algatustele, arvestades suhtelisi erinevusi ja vajadusi.

Kasvu viljad tuleb suunata sellele, et aidata eurooplastel muutusteprotsess läbida. Seepärast tuleb tugevdada sotsiaalset dialoogi ning lõimida see tihedamalt avalikku poliitikasse aitamaks kõigil ettevõtjatel muutusi ette näha ja nendega toime tulla.

Euroopa kodakondsus peab tagama konkreetsed õigused ja kohustused, esmajoones vabaduse, õiguse ja turvalisuse ning kindlustama juurdepääsu põhilistele avalikele teenustele Euroopa tasandil. Liikmelisuse hüved küünivad kodanike jaoks nüüd kaugemale turuvabadustest ning need küsimused vajavad täit tähelepanu. See on valdkond, kus Euroopa tasandil toimub areng nii ühiskondlike vabaduste kui individuaalsete õiguste ja kohustuste osas, ent samas tuleb arvestada ja austada kultuurierinevusi. Euroopa ühtsust kannab kultuuriline mitmekesisus. EL peab seetõttu omalt poolt täiendama liikmesriikide jõupingutusi ning kindlustama, et piirideta Euroopa hüved on kõigile võrdselt kättesaadavad.

Euroopa peab olema maailmas oluline jõud. Keegi ei saa seada kahtluse alla rolli, mida Euroopa peab etendama maailmas, alustades vastutusest lähinaabrite ees. Seda on peetud enesestmõistetavuseks, näiteks Euroopa tulevikudebati käigus. Olgu tegemist arenguabi, kauban-

duspoliitika, välis- ja julgeolekupoliitika või teiste tegevusvaldkondade välisaspektidega – ootused Euroopa suhtes kasvavad.

Ilmne on ka, et maailmaareenil ei kasuta Euroopa täielikult ära oma majanduslikku ja poliitilist potentsiaali. Ainult toimiva ja tõhusa ühistegevusega saame oma väärtused ja poliitilised deklaratsioonid tegelikkuseks muuta. Me ei suuda eales kohaselt vastata kriisile Euroopas või mujal toimimiseks vajalike ühiste instrumentide ja ressurssideta. Tegutsedes nii Euroopa mandril kui terves maailmas, peab EL suutma vastu võtta regionaalsest juhtjõuks olemisest tulenevad kasvavad väljakutsed ja kohustused.

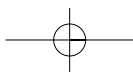
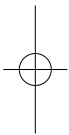
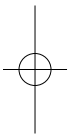
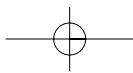
* *
*

Edasine finantsraamistik peab pakkuma stabiilsust toetamaks liidu mitmeaastasi poliitilisi sihte. See peab olema suunatud konkreetsetele valitud prioriteetidele, mis toovad kasu liikmesriikidele ja kodanikele. See tingib riigi ja liidu tasandi tegevuste suhte optimeerimise vajaduse.

Ühispoliitika saavad ja peavad olema keskne vahend laienenud liidu sihtide saavutamisel. Ühispoliitika ei kujuta endast lisavõimalust: nendes valdkondades saab edu tuua vaid ühine tegevus Euroopa tasandil.

Tavapärased ühispoliitika keskendunud põllumajandussektorile, ühtekuuluvusele, integreeritud siseturu loomisele ning makromajanduslikule stabiilsusele, kus on saavutatud suurt edu. Oleks viga eemalduda neist valdkondadest, kus saavutatud edule tuginedes on päevakorda tõusnud uued vajadused. Kokkulepe põllumajandusreformi ja selle rahastamise üle kinnitab, et liikmesriigid jagavad seda seisukohta. Liit peab jätkama uuendusi nendes valdkondades ning laiendama neid uutele liikmesriikidele. Ent kuna laienemisel on ühenduse eelarvele asümmeetriline mõju – kulutused suurenevad kiiremini kui sissetulekud –, toob lihtne *acquis* säilitaminegi kaasa finantssurve.

Lõhe suurejooneliste ja kõrgetasemeliste poliitiliste lubaduste ning nende täitmise vahel ei tohi enam suurened. Mitmes uues prioriteetses valdkonnas takerdub liidu võime täita liikmesriikidele antud lubadusi poliitilise tegutsemistahte puudumise ja ebapiisavate ressursside taha. Liidu ette seatud poliitilised sihid ja ootused peavad olema tagatud vastavate vahendite, sealhulgas rahaliste ressurssidega. Eesmärgiks peab olema eelarveliste kulutuste efektiivsuse tõstmine ning tagamine, et riiklike ja Euroopa pingutuste tulem on suurem kui nende osade lihtsumma.

I. LAIENENUD EUROOPA LIIDU PRIORITEEDID

Järgmiste finantsperspektiividega on seotud 3 prioriteeti:

- 1) siseturu kujundamine peab olema lõpule viidud, nõnda et see saaks etendada täit osa laiema sihi, **säästva arengu** saavutamisel, kaasates sel eesmärgil majandus-, sotsiaal- ja keskkonnapoliitika. See hõlmab konkurentsi ja ühtekuuluvust, säästvat arengut ja loodusvarade kaitset;
- 2) **Euroopa kodakondsuse** poliitiline kontseptsioon sõltub vabadusel, õigusel ja turvalisusel rajaneva ala loomise lõpetamisest ning juurdepääsu tagamisest põhilistele avalikele hüvedele;
- 3) Euroopa peab etendama **globaalse partnerina** rolli lähtudes oma piirkondliku vastutuse põhiväärtustest, edendades säästvat arengut ning andes oma panuse tsiviil- ja strateegilisse julgeolekusse.

A. Säästev areng

Siseturu loomise eesmärk annab kasvule aluse. Ent Euroopa kodanike jõukuse suurendamine euroopalike väärtuste alusel nõuab Euroopa Liidu muutmist dünaamiliseks teadmistel põhinevaks majanduseks, mida iseloomustab püsiv majanduskasv ning suurem sotsiaalne ühtekuuluvus. See ongi 2000. aastal käivitatud ja Göteborgi Euroopa Ülemkogus aastal 2001 täiendatud Lissaboni agenda sisu.

Lissaboni agenda jõustamine ja elluviimine nõuab kahe teineteist võimendava aspekti, konkurentsi ja ühtekuuluvuse arvestamist. Neid käsitletakse järgnevatel jaotistes.

Euroopa kodanike jõukuse säästlik suurendamine nõuab järgmist.

- Muuta Euroopa Liit dünaamiliseks teadmistel põhinevaks kasvule suunatud majanduseks.
- Püüelda laienedud liidu suuremale ühtekuuluvusele.
- Tugevdada meie põllumajanduse konkurentsivõimet, edendada maaelu arengut, tagada kalavarude säästlik kasutamine ja keskkonna kvaliteet.

1. Konkurentsivõime tõstmine kasvu ja tööhõive nimel: vajadus viia ellu Lissaboni otsused

Muutes prioriteediks kasvu, tuleb anda uus suund nii liikmesriikide kui ELi mitmele poliitikavaldkonnale ning eelarvele. Euroopa peab olema dünaamilisem ja paremate ühendustega. See tingib põhimõttelise muutuse vajaduse liidu füüsilise ja teadmiste infrastruktuuri toetamisel. Tuleb soodustada teadusuuringuid, edendada ettevõtlust ja innovatsiooni, luua võrgud Euroopa tasandil ning suurendada hariduse rolli. See on konkurentsivõimelise tööstusliku baasi säilimise tingimus. Samal ajal nõuab see uusi kollektiivseid garantiisid tööandjatele ning uusi samme käimaks kaasas maailma majandus- ja kaubanduskeskkonna muutustega.

Eesmärgid:

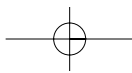
- Ettevõtete konkurentsivõime suurendamine täielikult integreeritud ühtsel turul.
- Teaduse ja tehnoloogilise arengu tugevdamine Euroopas.
- Euroopa ühendamine ELi võrkude toel.
- Hariduse ja koolituse kvaliteedi parandamine.
- Sotsiaalpoliitika valdkond: aidata Euroopa ühiskonnal ette näha ja juhtida muutusi.

a) Ettevõtete konkurentsivõime suurendamine täielikult integreeritud ühtsel turul

Täitmaks kasvu suurendamise, ühtekuuluvuse edendamise ja keskkonnasõbraliku investeerimise suurejoonelisi eesmärgi, peab Euroopa arendama konkurentsivõime koherentset käsitlust, et avada siseturu hõlvamata potentsiaal. Liit saab olla liikmesriikide püüdluste katalüsaator ja koordinaator, ta saab anda oma panuse ning täiendada nende saavutusi.

Euroopa Liidu tegevus ettevõtluskeskkonna parandamisel ning tootlikkuse tõstmisel võib olla suunatud järgmisele.

- **Ühtse turu lõpuleviimine, selle arendamine ja korraldamine.** Edasise õigusloome sihiks on turu täielikku lõimimist takistavate tegurite kõrvaldamine. Mõne valdkonna puhul, nagu võrgud ja teenused, tuleb ühtse turu loomisega veel pikalt tegelda. Siseturu korraldamiseks farmaatsia- või keemiatoodete osas (vastavate ametite või üleeuroopaliste standardite abil) on laienenud liidus jätkuvalt vaja teha tõsisid jõupingutusi. Laiendamine naaberriikidesse on lisaprobleemiks.
- **Tööstuse konkurentsivõime säilitamine ja tõstmine,** mille sihiks on tootlikkuse kiirem kasv ja paranenud rahvusvaheline konkurentsivõime. See hõlmab uut lähenemist ühenduse ja liikmesriikide seadusandlusele, „parema seadusloome“ põhimõtete täielikku rakendamist, sealhulgas hinnangut, kuidas õigusaktid ja reguleeriv keskkond mõjutavad Euroopa ettevõtete konkurentsivõimet.
- **Ettevõtlusiniitsiatiivi ja väikeettevõtete arengu toetamine.** Rahastamisele juurdepääsu edasine parandamine ühenduse finantsinstrumentide kaudu, samuti Euroopa äriabiteenuste kättesaadavus tõstavad ettevõtete võimekust ajada äri suurenenud siseturul ning konkureerida välismaal.
- Asjaomaste osaliste ja ressursside mobiliseerimine **aitamaks realiseerida ettevõtete innovatiivset potentsiaali. Tehnosiirde** soodustamine teabevoogude ja innovatsiooni võrgustike kaudu toob kasu äriühingutele, iseäranis uutele innovatiivsetele ettevõtetele. Innovatsioonipoliitika toetab investeringuid innovatsiooni, **organisatsioonilistesse muutustesse ja uuen-duslikesse projektlahendustesse.** Ühiste lähenemiste hõlbustamine, piiriülene ja regionaalne tegevus, samuti võrgustike loomine üle Euroopa aitab kaasa innovatsioonisõbraliku reguleeriva keskkonna arengule ja levikule.
- **Teadusuuringutel, regulatiivsete ja kasutamispõhimõtete ühendamisel** põhinev süstemaatilisem **infoühiskonna** käsitlus on tootlikkuse kasvu kiirendamise eeltingimus, kuna riiklikud ja erainvesteeringud info- ja sidetehnoloogiasse etendavad olulist rolli tootlikkuse ja konkurentsivõime parandamisel ning tõhususe tõstmisel.
- Siseriiklikud investeeringud info- ja sidetehnoloogiasse liikmesriikide **avalikes teenustes** küü-nivad 2011. aastaks hinnanguliselt 50 miljardi euronit. Tuleb teha edasisi jõupingutusi, et tagada tehnoloogiliste uuenduste üle- ja omaksuvõtt üleeuroopaliste avalike teenuste alal paranda-

maks nende tõhusust, tulemuslikkust ja koostalitusvõimet. See puudutab selliseid valdkondi nagu tervishoid, keskkond, kultuur, haridus ja turvalisus.

- **Keskkonnasäästlike tehnoloogiate** kasutuselevõtu soodustamine, mis aitab vähendada mõju keskkonnale, suurendades samas konkurentsivõimet ja kasvu. Eksisteerib mitmeid keskkonna aspektist potentsiaalselt olulisi tehnoloogiaid, mis ei ole käiku läinud, kuna hoitakse kramplikult kinni senistest tehnoloogiatest, pole leitud rahastamisvõimalusi, investoritel puudub piisav teadlikkus või leidub märke võimalikest hinnamoonutustest. Keskkonnatehnoloogiate tegevuskavale tuginedes saab edendada keskkonnatehnoloogiaid turupõhiste vahendite ning suunatud algatuste abil, mille sihiks on innovatsiooni hoogustamine selles valdkonnas. ELi teadus-, näitlikustamis- ning innovatsioonimeetmed, samuti regionaalpoliitika ja väliskoostöö peaksid seda mõõdet lõimima.

b) Teaduse ja tehnoloogilise arengu tugevdamine Euroopas

Teadusuuringud ja tehnoloogia on kõige ilmsemad valdkonnad, kus ELi eelarvet saab ja tuleks muuta. Euroopa teadusuuringud on liiga killustunud, osadeks jagunenud ning rahvusvahelise koostööga ebapiisavalt seotud. Liiatigi kulutab Euroopa teadusuuringutele vaid 2% SKTst võrreldes USA 2,7 ning Jaapani enam kui 3ga. Euroopa ei ole suutnud kõita maailma parimaid teadlasi ning paljud suurepärased Euroopa teadlased eelistavad töötada USAs. Ülioluline on tõsta meie tootmis sektori võimet uus rahvusvaheline tööjaotus enda kasuks tööle panna.

Et Euroopa saaks pädevuse etaloniks, mis köidab teadlasi ja toob investeringuid, peame kõrvaldama takistused, mis on tekkinud liikmesriikide segmenteeritud programmidest. Ent kvaliteedi tõstmisest ei piisa. Tuleb suurendada ka teadustöö mahtu. Sellest tulenevalt peab liit silmas pidama kolme omavahel seotud ja üksteist täiendavat eesmärki:

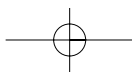
- **nn Euroopa teadusruumi loomine**, mis toimiks kui teadusuuringute ja tehnoloogia siseturg ning riikliku ja kohaliku teadustöö parema koordineerimise keskus kõrvaldamaks üle Euroopa teadusuuringute praegune killustatus ning tarbetu kattuvus;
- aidata tõsta **Euroopa kulutusi teadusuuringutele 2010. aastaks 3%ni SKTst**, kusjuures 1% tuleks riiklikest allikatest ning 2% erasektorist;
- **teadusuuringute toetamine ja tugevdamine** üle Euroopa, pakkudes otsest rahalist toetust Euroopa tasandil täiendamaks liikmesriikide programme kahe esimese eesmärgi saavutamisel.

Rahaline toetus ELi tasandil annab teadusuuringutele lisaväärtuse, aidates luua rahaliste ja inimressursside kriitilist massi, hinnates pädevust ja loovust Euroopa mastaabis vahetusprogrammide, võrgustike loomise, koostöö ja konkurentsi abil ning muutes nähtavamaks Euroopa võimekuse ja tulemusid.

Järelikult leidub tõsiseid argumente suurendamiseks ELi teadusuuringute praegust rahastamist (0,04% SKTst): see aitaks viia riikliku finantseerimise eesmärgiks seatud 1%ni, täiendades tihe- das koostöös eri riikide vastavaid püüdlusi. Liidu tegevus peab keskenduma viiele põhiteemale, mis vastavad Euroopa teadusuuringute ees seisvale viiele põhiprobleemile:

- tõhustada Euroopa teaduse dünamismi, pädevust, loovust ja tootlikkust, andes **rahalist toetust uurimisrühmadele** pigem üleeuroopaliste kui riiklike **konkursside alusel**, tähtsustades eriti alusuuringuid käsitlemaks tihedas koostöös teadlaskonnaga uusi teadussuundi ja -teemasid.

Sel eesmärgil luuakse Euroopa asutus, mis sarnaselt näiteks USA Riikliku Teadusfondiga jagab üleeuroopaliste konkursside alusel uurimistoetusi uurimisrühmadele, kes on tegevad sellistes valdkondades nagu kõrgem matemaatika või kvantfüüsika, pidades silmas uusi informaatika- ja tarkvaraalaalseid saavutusi;

- tõhustada Euroopa **teadusuuringuid**, toetades euroopalikku mõõdet ja huvi evivate võtme-tähtsusega teadusinfrastruktuuride projekteerimist, arendamist ja kasutamist, samuti inimres-sursside parandamist teaduse ja tehnoloogia alal, edendades koolitust, aidates kaotada tõi-keid üleeuroopalise teadusliku karjääri teelt ning edendades teadlaste rahvusvahelist liikuvust. Neid tegevusi tuleks koordineerida ühtekuuluvuspoliitika meetmetega.

Teadusuuringute tõhustamine hõlmaks näiteks mateeria- ja biomeditsiinilistes rakendusuuringutes kasutatavaid Euroopa võimsaid lasereid ning neutronivoo seadmeid, või Euroopa geenivaramuid ja teadusvõrgustike ja arvutiinfrastruktuuride edasiarendamist. Teaduse inimressursi parandamine hõlmaks mahukaid toetusprogramme Euroopa edukatele noorteadlastele;

- käivitada üleeuroopalised tehnoloogiliste uuringute **avaliku sektori / erasektori partnerlus-suhted** ühiste algatustena, mille aluseks on **tehnoloogiliste platvormide põhimõte**, mis ühendab avaliku ja erasektori huvirühmi eesmärgiga koostada ja käivitada ühiseid teadusprog-ramme tööstusele olulistest valdkondades, järgides Euroopa kasvualgatuses esitatud mude-lit.

Need partnerlussuhted hõlmaks puhast ja säästlikku kütust kasutavate uue põlvkonna lennukite väljaarendamist 2020. aasta perspektiivis, vesinikuvõrgustike ning kütuseelementide ja nanoelekt-roonika arendamist, investeringuid tuleviku mobiil- ja traadita side tehnoloogiatesse ja rakendus-tesse, ühispingutuste hoogustamist manussüsteemide valdkonnas, samuti uute tehnoloogiata arendamist päikeseenergia alal ning Euroopa koordineeritud samme kaasaegse keemia valdkon-nas nii tööstusliku rakenduse kui laiemas plaanis;

- laboratooriumide **võrgustikul ja koostööl** põhinevate Euroopa nn pädevuspooluste arengu stimuleerimine, toetades rahvusvahelisi keskmise suurusega võrgustikke ning projekte saa-dud kogemuse alusel parandatud ühenduse kuuendas teadusuuringute raamprogrammis ka-sutatud uudsete vahendite toel.

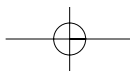
See üli hõlmab Euroopa pädevuspooluste toetamist sellistes valdkondades nagu keskkond ja klii-mauuringud, info- ja sidetehnoloogia, meditsiini- ja toidu-uuringud, samuti uute materjalide ja tööstuslike protsesside uurimist, luues ja toetades Euroopa kõrgetasemeliste laborite koostööd Euroopa nn pädevusvõrgustikes ning hea eesmärgiseadega ühisuurimusi nn lõimitud projektide raames;

- **riiklike ja piirkondlike uurimisprogrammide ja -poliitika** parandamine spetsiifiliste võrgus-tikuloomise mehhanismide abil loomaks ressurside kriitilist massi, tugevdamaks riiklike et-tevõtmiste täiendavat iseloomu ning parandamaks uurimiskavade seostatust üle Euroopa. See hõlmab virgutavaid vahetusprogramme, uurimisprogrammide vastastikust avamist ning ühisalgatuste käivitamist.

Eri riikide uurimisprogrammid ühendatakse sellistes valdkondades nagu vähi, Alzheimeri tõve ja muude haiguste uurimine, nanotehnoloogia, samuti olulisemate sotsiaalsete ja majandusproblee-mide – demograafia, hariduse, tööhõive ja innovatsiooni – käsitlemine.

Tihedas seoses teadustööga peab liit toetama seostatud ja tugevaid meetmeid Euroopa tasan-dil kahes järgmises valdkonnas, kus teadusel ja tehnoloogial on täita võtmeroll.

- **Kosmos** – Euroopa kosmosepoliitikat toetades tuleb püüda saavutada Euroopa ning liikmes-maade riiklike ja eraalgatuste suurem seotatus, koondada tähelepanu rakenduste arenda-misele sellistes valdkondades nagu positsioneerimine ja navigatsioon, Maa vaatlemine ja sei-re, telekommunikatsioon, teadus- ja arendustegevuse investeringute koordineerimine eri ta-sanditel ning ELi abistamine oma poliitiliste eesmärkide realiseerimisel koostöös arenenud

kosmosetööstuse riikidega, nagu Venemaa, või seda arendavate riikidega, nagu Hiina, India ja Brasiilia.

Selles valdkonnas tugineb tegevus ELi kosmoseprojekte (näiteks GMES – *Global Monitoring for Environment and Security Action* – globaalne keskkonna ja julgeoleku seire) tugevdava Euroopa kosmoseprogrammi elluviimisele.

- **Turvalisus** – liidu poliitikat järgides tuleb edendada uuringuid, mis on tarvilikud turvalisuse eri mõõtmete tõhustamiseks Euroopas jätkuna ettevalmistavale tegevusele selles valdkonnas, kus USA investeringud on viis korda suuremad Euroopa omadest. See on komisjoni panus ELi laiemasse tegevuskavva Euroopa probleemide ja ohtude ohjamiseks, mis on muu hulgas määratletud ka Euroopa Ülemkogu poolt detsembris 2003 kinnitatud Euroopa turvalisusstrateegias. See täiendab ettevõtmisi ja meetmeid, mida on võtnud liikmesriigid ning teised ELi institutsioonid.

See hõlmaks selliste Euroopa lisaväärtusega teadmiste ja tehnoloogiate arendamist, mis võimaldavad edukalt ennetada, seirata ja leevendada uusi, näiteks bioterrorismi, küberkuritegevuse ja globaalse julgeolekuga seotud julgeolekuriske, ning aitavad kindlustada Euroopa positsiooni keerulistes uurimisvõrgustikes.

Vastavalt tõhustatakse ELi tegevust **teadussaavutuste levitamisel**, samuti tugevdatakse **Euroopa osalust ja juhtrolli globaalsetes initsiatiivides**.

c) Euroopa ühendamise ELi võrkude toel

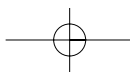
Kümme aastat pärast üleeuroopaliste võrkude algatuse käivitamist on Euroopa Liitu läbiva telgede selgroo arendamine soikunud. Samas on liikumine võrkudes jätkuvalt kasvamas ning laienemisega suureneb see maantee-, raudtee- ja energიაinfrastruktuurides veelgi. Ülekoormuse maksumus on hinnanguliselt 1% SKTst ning aastaks 2020 see kahekordistub. Kui midagi ette ei võeta, langeb juurdekasvu põhiosa maanteedele, mis toob kaasa väga negatiivseid tagajärgi ülekoormuse, keskkonna, ohutuse ja elukvaliteedi aspektist. Kui midagi ette ei võeta, ei tule Euroopa ühendamisest midagi välja ning kasvupotentsiaalset tõusev tulu läheb äpardunud infrastruktuuri kulude katteks.

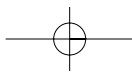
Kõrgetasemelised üleeuroopalised võrgud on kaupade, kodanike ja energia püsiva liikuvuse tagamise oluline katalüsaator laienenud Euroopa Liidus. Lisaks konkurentsivõime tõstmisele on need ka Euroopa lõimimise sümboliks. Paremate transpordiühendustega kaasneb hinnanguliselt inim- ja ettevõtluspotentsiaali tõus, mis moodustab 0,23% SKTst ning tähendab ligikaudu miljonit alalist töökohta. Sellised projektid nagu kiirraudteeliinid ja Euroopa satelliitnavigatsioonisüsteem Galileo hoogustavad Euroopa tööstuse uuenduslikku arengut kõrgtehnoloogia alal.

Tõhusa ja säästva transpordi- ning varustuskindla energiasüsteemi loomine on majandusliku suutlikkuse aspektist ülilooluline. Tegevusetus põhjustab tõsiseid kulusid.

Investeringutest tõusev tulu mainitud valdkonda ulatub üle riigipiiri. Seetõttu ei vaata valitsused asjale Euroopa perspektiivist, vaid seavad esikohale siseriiklikud programmid, eriti pingelise eelarve aegadel. Euroopa Liidu koordineerimine ning osavõtt rahastamisest eritähelpanuga piiriülestele osadele aitab suurendada sidusust Euroopa mastaabis, pikaajagset stabiilsust ning soodustada erasektori suuremat osalust.

- Näiteks võib maanteedekoormust vähendada nn meremaanteedega abil (näiteks võib vedada Rotterdami ja Bilbao vahel 7,6 miljonit tonni kaupa aastas, mis võrdub 10% maanteetranspordiga sel liinil). Ent see saab toimuda vaid ELi koordineerimise kaudu.

- Mont-Cenis' raudteetunnel Lyoni ja Torino vahel kolmekordistaks praegust võimsust ning ühendaks Euroopa mõned kõige dünaamilisemad piirkonnad uute liikmesriikide tuumikuga. Ent seda ei saa teostada ilma ELi toetuseta.

Üleeuroopalise võrgu kogumaksumus on hinnanguliselt 600 miljardit eurot. Euroopa Ülemkogu poolt detsembris 2003 heakskiidetud üleeuroopaliste võrkude uued suunised võimaldavad paremat koordineerimist liikmesriikide vahel ning tähelepanu koondamist esmatähtsatele projektidele ühes täpsete tähtaegadega.

See hõlmab riikide kiirraudteevõrkude ühendamist aastaks 2012, raudtee-kaubaveovõrgu väljarendamist Kesk-Euroopas aastaks 2015 ning sadamate ja maismaatranspordi ühenduspaketti aastani 2010.

26 esmatähtsa transpordiprojekti rahastamiseks on aastani 2020 vaja 220 miljardit eurot, finantseerimise kõrgpunkt langeb vahemikku 2007–2013. Hinnanguliselt küüniks erasektori osalus 20%ni vajalikest investeeringutest, ülejäänud tuleks liikmesriikide eelarvest, ühenduse eelarve panuseks oleks kuni 20%.

Euroopa-poolne rahastamine on vajalik ka selleks, et kindlustada energiaga varustatus üle riigipiiride ning arendada taastuvat energiat ja puhtaid kütuseid, mis läheb hinnanguliselt maksma ligikaudu 100 miljardit eurot. Vajalikud on ühenduse algatused tõstmaks taastuva energia mõjuksust ja äratamaks selle vastu huvi, et pidada kinni kokkulepitud eesmärkidest, nagu taastuva energia osakaalu suurendamine 22%ni aastaks 2010.

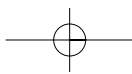
Samuti peab liit jätkama jõupingutusi kaotamaks takistused telekommunikatsiooni siseturu arengult ja kindlustamaks juurdepääs turvalisele lairiba infrastruktuurile kõigis piirkondades, pöörates erilist tähelepanu infotehnoloogilise lõhe tekkimise ohule linna- ning kauge ja maa- piirkondade vahel.

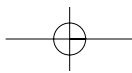
d) Hariduse ja koolituse kvaliteedi parandamine liidus

Inimkapital on kasvu üks olulisemaid mõjureid. Üks täiendav kooliaasta tõstab tüüpilises Euroopa riigis tootlikkust keskmiselt 6,2% võrra. Ometi on aastatel 1995–2000 riiklike haridus- ja koolitusinvesteeringute suhe SKTsse enamikes liikmesriikides langenud. EL jääb oma konkurentidest maha kõrgkoolilõpetajate arvu, koolis omandatud oskuste ning elukestvas õppes osalejate hulga poolest. Samuti on näitajad liikmesriigiti väga erinevad. Nendest ilmneb pakiline vajadus kiirendada Euroopa haridus- ja koolitussüsteemide reformi. Üleilmastumine, tehnoloogilised ja demograafilised muutused tingivad vajaduse paindliku ja liikuva tööjõu järele, kellel on tarvilikud ning pidevalt ajakohastatavad oskused.

Hariduspoliitika on valdkond, mille puhul on väga tähtis inimlähedus ja kultuuriline mitmekesisus ning kus riigi- ja kohalikel asutustel on täita võtmeroll. Ühenduse haridus- ja koolitussüsteemi üldisel uuendamisel on Lissaboni strateegias keskne koht. Sellest tulenevalt on Euroopa Ülemkogu kinnitanud ühised eesmärgid ning tegevusprogrammi muutmaks haridus- ja koolitussüsteemid tõhusaks elukestva õppe süsteemiks, mis on kättesaadav kõigile kodanikele, ning edendamaks ühtlustumist, et tõsta üldisi standardeid. Tähelepanu keskpunktis on hariduse ja koolituse kvaliteedi parandamine (õppekavade reform, uued õppemeetodid, kvaliteedikontroll), hariduse ja koolituse kättesaadavuse suurendamine igal eluetapil (sealhulgas e-õpe) ning hariduse ja koolituse avamine väliste mõjuteguritele, alates tööturust ning lõpetades üleilmse konkurentsiga.

See tegevus nõuab liidupoolset toetust, sest tulu tõuseb üle Euroopa ning liikmesriikidel endil ei ole kohaseid vahendeid. Lisaks ühtekuuluvuspoliitika infrastruktuuri- ning põhiharidus- ja koolitustoetustele on liidupoolsel panusel kaks põhilist vormi: individuaalse liikuvuse toetamine (üliõpilased, õpetajad, õppejõud ja koolitajad) ning eri maade koolide, ülikoolide ja koolitusasutuste partnerluste/võrgustike edendamine. Selle sihi tuumaks on üliõpilaste, õpetajate, õppe-

jõudude ja koolitajate ning samuti ideede ja heade tavade liikuvus. Mitmepoolne piiriülene liikuvus on valdkond, millele küll omistatakse otsustavat tähtsust, ent mida ei ole võimalik ühel riigil tõhusalt korraldada ja rahastada. Vaid ELi poolne tegevus saab anda raamistiku ja rahalise toe teuse programmidele, mille puhul juba praegu nõudmine ületab pakkumise.

Eesmärgid:

- kolme miljoni üliõpilase osalemine liikuvusprogrammides aastaks 2010 (esimese miljonini jõuti aastal 2002), mis tähendab, et 10%-l üliõpilastest on võimalik saada uusi kogemusi ning kasu välismaal õppimisest;
- 150 000 kutseõppuri aastane liikuvus 2013. aastaks;
- 10% kooliõpilaste ja õpetajate liikuvus programmi kestel;
- 50 000 täiskasvanu elukestva õppega seotud liikuvus 2013. aastaks.

Tulemuseks peab olema oluline panus Euroopa kui haridus- ja koolitusala juhtiva jõu positsioonide taastamisse.

e) Sotsiaalpoliitika valdkond: aidata Euroopa ühiskonnal ette näha ja juhtida muutusi

Rahvusvahelise konkurentsi tingimuste kiire muutumine viib uuele tööjaotusele, mis mõjutab meid kõiki. Kasu sellest on mitmesugune, ent koostoides kasvuga võib see viia töötuse ja tõrjutuse suurenemisele. Seetõttu peab EL ette nägema ja suunama eesseeisvaid muutusi – see on Euroopa sotsiaalse ühtekuuluvuse ja majanduskasvu mudeli olemus.

Liit peab muutustega kohanema, olema muutuste käivitaja ja nendega kaasamineja. Liidu tööhõive ja sotsiaalpoliitika valdkonna kui Lissaboni strateegia osa teekaardiks on sotsiaalpoliitika kava, mis käsitleb dünaamiliselt rahvusvahelise konkurentsi tingimuste kiiret muutumist. See kava aitab kaasa Euroopa sotsiaalse mudeli uuendamisele, ühendades endas õigusloome, kooskõlastamise ja sotsiaaldialoogi avatud meetodi ning toe ELi eelarvest.

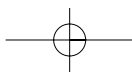
Sotsiaalpoliitika kava peab aitama Euroopal tõsta oma potentsiaali sotsiaalpoliitika kui tootmisteguri tugevdamise kaudu ning näitama selle eiramise hinda.

EL peab tagama sobiva õigusliku raamistiku, mis kindlustab ettevõtjate ja töötajate võrdsed võimalused kohaste sotsiaalsete standardite ning põhiõiguste kehtestamise kaudu. ELi tegevus kiirendab reformimeetmete määratlemist ja rakendamist liikmesriikide poolt, tagades niiviisi olulised muutused mõõduka hinnaga. ELi tasand on ka sobivaim sotsiaaldialoogi edukaks arendamiseks, nagu asutamislepingus ette nähakse.

- Sotsiaalpoliitika kava tuleb jätkuvalt tugevdada, et tulla toime uute väljakutsetega, mis on ühised kõigil liikmesriikidel, ning juhtida muutusi laienemise, üleilmastumise ja elanikkonna vananemise kontekstis.
- Viimases kevadaruandes kutsus komisjon üles algatama Euroopa muutuspartnerlusi, kolmepoolseid mehhanisme, mille eesmärgiks on ühiste väljakutsete määratlemine ning kohaste vastuste leidmine muutuste suunamisel. Kollektiivlepingud katavad tavaliselt üha laiemat küsimusteringi väljaspool palkade ja tööaja klassikalisi teemasid, neist on arendatud muutuste ettenägemise ja juhtimise vahendid. Need partnerlused peavad käsitlema ka üleilmastumisest tuleneva uue rahvusvahelise tööjaotuse küsimusi erinevate sektorite kaupa.

Tegevus ELi tasandil väljendub järgmises.

- EL tagab sobiva õigusliku raamistiku, mis kindlustab ettevõtjate võrdsed võimalused, kehtestades ühtsed sotsiaalsed standardid ja õigused ning töötajate vaba liikumise.

Ennetustöö hoogustamine ning tervise ja ohutuse miinimumstandardite juurutamine vähendas märgatavalt kutsehaiguste ja tööõnnetuste hulka. Samas kõigub majanduse kogukulu endiselt 2,6 ja 3,8% vahel RKTst, mis annab tunnistust kohaste õigusaktide puudumisest tingitud kõrgetest majanduskuludest. Komisjon on kutsunud üles seadma sihiks tööõnnetusjuhtumite 15% vähenemise kõigis liikmesriikides.

Praegu saavad ELi sotsiaalkindlustusmeetmete koordineerimisest kasu 30 miljonit inimest, kes viibivad ajutiselt mõnes teises liikmesriigis. Euroopa ravikindlustuskaardi kasutuselevõtuga peaks see arv suurenema vähemalt 100 miljonini.

- ELi poliitiline koordineerimine kiirendab oluliste muutuste toimumist liikmesriikides ning tagab nende mõõduka hinna.

Euroopa tööhõivestrateegia toob endaga liikmesriikide tööturu struktuurireformid. Lõhe edasine vähendamine tööhõive praeguse näitaja ning sihiks seatud täieliku tööhõive vahel küünib ligi 16 miljoni töökohani. Üksi vanemaerialiste töötajate potentsiaali kasutamine tähendaks 7 miljonit töökohta. Tööjõu alakasutuse hind moodustab hinnanguliselt 9% ELi SKTst ehk 825 miljardit eurot.

- ELi tasand on samuti väga sobilik töösuhete kvaliteedi tulemuslikuks edendamiseks ning sotsiaaldialoogi soodustamiseks, nagu näeb ette asutamisleping.

Euroopa töönoukogu direktiivi eesmärgiks on toetada töötajate teavitamis- ja ärakuulamismenetlust riikidevahelisel tasandil. Suurendades töötajate kaasatuse 80%ni (praegusest 65%-lt) saavad nendest menetlustest kasu veel 2,5–3 miljonit töötajat, tõstes koguarvu üle Euroopa 21,5 miljoni- le ning aidates sellega kaasa ümberkorraldustele.

Eelnevast lähtuv rahaline ülevaade 1. jaotisest:

(miljonit eurot 2004. aasta hindades)

Kulukohustuste assigneeringud	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
1a. Konkurentsivõime tõstmine kasvu ja tööhõive nimel	8 791	12 105	14 390	16 680	18 965	21 250	23 540	25 825

2. Suurem ühtekuuluvus kasvu ja tööhõive nimel

Ühtekuuluvuspoliitika kaudu on EL andnud märkimisväärse panuse harmoonilise, tasakaalustatud ning säästva arengu edendamiseks. Euroopa seni kasutamata potentsiaali mobiliseerimise läbi on ühtekuuluvuspoliitika suurendanud üldist majanduslikku tulemuslikkust, vähendades samas majanduslikke ja sotsiaalseid erinevusi.

Ühtekuuluvuspoliitika lisaväärtus

Euroopa eduka ühtekuuluvuspoliitika põhijooned, mille sihiks on majanduse tulemuslikkuse tõstmine tulevastes liikmesriikides ja regioonides ning mida tuleb edaspidi tugevdada, on järgmised.

- **Investeeringressursi kontsentreerimine** suurendamiseks ja parandamiseks füüsilise ja inimkapitali varusid ning parandades sellega oluliselt konkurentsivõimet ja kasvu. See kontsentreerimine on võimaldanud nelja kõige vaesema liikmesriigi enamikul vähem arenenud piirkondadest, kes on põhiliselt toetusesaajad, saavutada aastatel 1995–2001 kasvunäitaja, mis on *kõrgem* ELi keskmisest.
- **Ühtse turu reeglite järgimine**, näiteks konkurentsipoliitika ja riigihangete alal. Märgatav tulemus selles valdkonnas on saavutatud ühendusesisese kaubanduse suurendamisel, eriti vähim arene-

nud liikmesriikide ja piirkondade ning ülejäänud ELi vahel. Ühtekuuluvuspoliitika aspektist tähendab see seda, et ligikaudu veerand nendele piirkondadele kulutatud summadest tuleb liidu teistes piirkondadesse tagasi suurenenud ekspordi näol.

- **Rõhk töökohtade loomisele uutel tegevusaladel** aitamaks toime tulla uuest rahvusvahelisest tööjaotusest tulenevate majanduslike ja sotsiaalsete mõjudega. Eelmiste programmidega toetati aastail 1994–1999 näiteks 300 000 väikeettevõtet väljaspool vähem arenenud piirkondi, aidates luua 500 000 uut töökohta.
- **Partnerluse ja hea valitsemistava toetamine.** Mitmetasandilise juhtimise põhimõte, mis hõlmab ühendust, riigi-, piirkondlikke ja kohalikke asutusi ning sidusrühmi, aitab kindlustada, et ettevõtte tegevus on kohandatud tegelike oludega ning panus tehakse edukusele („omand“).
- Kaasrahastamise reeglitest tulenev nn **kangiefekt**, mis mobiliseerib lisaressursse investeeringuteks riiklikest ja eraallikatest. Iga liidu eelarvest ühtekuuluvuspoliitikale kulutatud euro lükkab liikuma keskmiselt 0,9 eurot vähem arenenud („eesmärk 1“) ning kolm eurot teistes („eesmärk 2“) piirkondades.
- **Liidu teiste valdkondlike tegevuspõhimõtete tõhus toetamine:**
  - tehes investeeringuid ühenduse õigusaktide rakendamiseks aitab ühtekuuluvuspoliitika viia erinevad nõuded, näiteks keskkonna alal, vastavusse ELi standarditega;
  - hariduse, transpordi ning energeetika valdkonnas pakub ühtekuuluvuspoliitika ulatuslikku toetust uutele investeeringutele, eriti vähim arenenud liikmesriikides ja piirkondades.

Tulevikku silmas pidades on eriti oluline säilitada poliitika tõhusus Euroopa tasandil, edendada vähim arenenud piirkondade kaasajastamist ja kiiremat kasvu ning kaasata rohkem inimesi produktiivsesse tööhõivesse liidus tervikuna. Ent poliitikat ennastki on vaja reformida, et see vastaks paremini uutele väljakutsetele.

Laienemine seab liidu ette seniolematu konkurentsi ja sisemise ühtekuuluvuse väljakutse. Laienenud liidus on SKT inimese kohta keskmiselt 12% madalam kui viieteistliikmelises liidus ning sissetulekud erinevad kaks korda.

Reform peab keskenduma konkurentsivõimele, säästvate arengule ja tööhõivele, nagu on määratletud Lissaboni ja Göteborgi Euroopa Ülemkogus, arvestades suurenenud konkurentsi, üleilmastumise ning elanikkonna üldise vananemise konteksti. **Edasine väljakutse seisneb Lissaboni ja Göteborgi eesmärkide ning uuest rahvusvahelisest tööjaotusest tulenevate oodatavate muutuste süstemaatilises liitmisel kõikide riiklike ja regionaalsete arengustrateegiatega kavandamise algusest peale.**

Viimaks kulutuste laadi järgmisel perioodil vastavusse Lissaboni ja Göteborgi eesmärkidega, teeb komisjon ettepaneku, et ühtekuuluvuspoliitika juhinguks üldisemast strateegiast. Selleks kavatseb komisjon esitada parlamendile ja nõukogule strateegiadokumendi, mis seab paika ühtekuuluvuspoliitika prioriteedid, sealhulgas majanduslikud ja sotsiaalsed meetmed, mida peetakse vajalikuks majanduslike ja sotsiaalsete muutuste ettevalmistamisel.

Komisjon kavandab ka lihtsamat ja selgemat prioriteetide raamistikku suunamaks Lissaboni ja Göteborgi päevakorda nõnda, et tingimuste alusel on see jaotatud kolmeks prioriteediks (asendavad praegusi eesmärke).

- **Lähenedamine.** Põhitähelepanu tuleb koondada laienenud liidu **vähem arenenud liikmesriikidele ja piirkondadele.** Sinna hulka tuleb arvata ka piirkonnad, mille lähenemisprotsess ei ole küll lõppenud, ent millel pole enam õigust toetust saada, sest nende sissetulekud on laienenud liidus suhteliselt kõrgemad (nn statistiline efekt). Lähenedamisprogrammide eesmärk on füüsilise ja inimkapitali ajakohastamine ja suurendamine, et tõsta konkurentsivõimet pikaajalises plaanis, edendada keskkonna säästmist ning anda suurem panus liidu üldise majandus-

liku tulemuslikkuse tõstmiseks, arendades seejuures juhtimise ja institutsioonilise suutlikkuse häid tavaid.

- **Piirkondlik konkurentsivõime ja tööhõive.** Piirkondlikud konkurentsivõime- ja tööhõiveprogrammid kataksid **teisi liikmesriike ja regioone**, sest märgatav vajadus nende järele püsib majanduslike ja sotsiaalsete ümberkorralduste ning muude mõjurite tõttu terves liidus. Tagamaks ühenduse tegevuse lisaväärtust, peavad ettevõtmised keskendumata piiratud arvule Lissaboni ja Göteborgi päevakorraga seotud küsimustele, kus on võimalik anda lisaväärtust ning võimendada riiklikku või regionaalset poliitikat. Tööhõiveprogrammid korraldatakse riigi tasandil. Piirkondlike arenguprogramme lihtsustatakse ning loobutakse praegusest süsteemist, mille puhul komisjon peab välja valima väikesed alad allpiirkondlikul tasandil. Selle asemel püütakse saavutada sobiv tasakaal ettevõtmiste geograafiliste ja temaatiliste sihtide vahel mitmeaastase arenguplaani kavandamise kontekstis. Selle teema alla lülitatakse ka toetus nendele piirkondadele, mis ei vasta enam lähenemisprogrammide kriteeriumidele isegi ilma laienemise statistilist efekti arvestamata.
- **Euroopa territoriaalne koostöö piiriüleste ja riikidevaheliste programmide raames.** Programmide abil püütakse käsitleda konkurentsivõimelise ja säästva majanduse spetsiifilisi probleeme piirkondades, mida lõhestavad riigipiirid. Rõhk asetatakse kogemuste ja heade tavade vahetamise edendamisele, mis aitavad kaasa lõimumisprotsessile terve liidu territooriumil ning harmoonilisele ja tasakaalustatud arengule.

Eelnevast lähtuv rahaline ülevaade 2. jaotisest:

(miljonit eurot 2004. aasta hindades)

Kulukohustuste assigneeringud	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
1b. Ühtekuuluvus kasvu ja tööhõive nimel	38 791	47 570	48 405	49 120	49 270	49 410	50 175	50 960

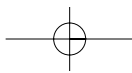
3. Säästev majandamine ja loodusvarade kaitse: põllumajandus, kalandus ja keskkond

Kümme uut liikmesriiki (ning neid võib lisanduda veelgi) toovad Euroopa Liitu 75 miljonit uut tarbijat ja lisavad 4 miljonit täiendavat põllumajandustootjat. Laienemine toob märksa laiema turu, pingelisema konkurentsi ning väljakutse täita toodete kvaliteedi ja ohutuse ning keskkonnakaitse kõrgeid nõudeid. Liikmesriikide ammune otsus asendada oma varasem kulukas ja kohati vastuoluline poliitika asutamislepingus määratletud ühispoliitikaga oli dikteeritud oodatavast lisaväärtusest, mis pidi tekkima põllumajandustoodete vaba ringluse ja konkurentsimoontuste vältimisega Euroopa Ühenduses, varustuskindluse tõstmise ning konkurentsivõime edendamisega sise- ja välisurul.

Aja jooksul on poliitika edasi arenenud ning hõlmanud ka sellised avalikkuse tähelepanu all olevad aspektid nagu toodangu kvaliteet, loomade heaolu ja maaelu, mis hõlmab 80% Euroopa pindalast. Arvesse on võetud ka vajadust toetada talupidajaid, kes toodavad ja säilitavad ühiskonnale vajalikku kõige tõhusamal moel. Seega loob ÜPP lisaväärtust odavamalt võrreldes sellega, kui liikmesriigid oleksid jätkanud oma iseseisvat põllumajanduspoliitikat.

Otsus ühise põllumajanduspoliitika (ÜPP) põhimõtteliseks reformiks langetati eelmise aasta juunis ning see viiakse lõpule teise paketiga, millele peaksid järgnema ettepanekud suhkru osas 2004. aasta keskel. See peaks kindlustama sektorile stabiilse raamistiku aastani 2013.

Reformi eesmärkideks on konkurentsivõime, solidaarsus ning keskkonnaproblemaatika parem lõimimine, olles sellega Lissaboni ja Göteborgi arengustrateegia oluline osa. See hõlmab järgmist.

- Turutoetusmeetmete ja otsetoetuste oluline lihtsustamine, sidudes põllumajandustootjatele makstavad otsetoetused lahti tootmisest.
- Maaelu arengu edasine tugevdamine, suunates vahendid turutoetustelt maaelu arengule suurematele farmidele antavate otsetoetuste vähendamise abil (modulatsioon), ühendades niivisi ÜPP kaks teineteist täiendavat sammast ning edendades põllumajanduse ja maa-asulate säästvat arengut.
- Finantsdistsipliini mehhanism kooskõlas Euroopa Ülemkogu otsusega kehtestada piirmäär turu- ja otsetoetustele ajavahemikus 2007–2013.

Andes oma panuse säästva arengu sihtide saavutamiseks koondab tugevnenud maaelu arengu poliitika tähelepanu kolmele põhieesmärgile:

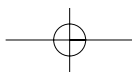
- tõsta põllumajandussektori konkurentsivõimet restruktureerimise toetamise kaudu (näiteks investeeringutoetus noortele põllumeestele, teavitus- ja müügiedendusmeetmed);
- keskkonna ja maakohtade edendamine maa haldamise toetamise kaudu, sealhulgas maaelu arendamine Natura 2000 võrgustikega seotud looduskaitsealadel (näiteks põllumajanduslik keskkonnakaitse, metsandus ja ebasoodsaimate alade meetmed);
- elukvaliteedi tõstmine maapiirkondades ning majandustegevuse mitmekesistamise soodustamine põllumajandussektorile ja maaelu teistele valdkondadele suunatud meetmete kaudu (näiteks tootmise kvalitatiivne ümberorienteerimine, toidu kvaliteet, külade ennistamine).

Ühine kalanduspoliitika on liikmesriikide kalurite ja rannikupiirkondade võrdse kohtlemise ja neile võrdsete majanduslike võimaluste tagamise tingimus, kalavarude kahanemise tõttu muutub säästva kalastamise tagamine üha tähtsamaks, võttes tasakaalustatult arvesse keskkonna, majanduslikke ja sotsiaalseid aspekte.

Alates 1. jaanuarist 2003 on uus reformitud ühine kalanduspoliitika enam suunatud usaldusväärsetele teaduslikele nõuannetele tuginevale vee-elusressursside säästlikule kasutamisele ning kalavarude majandamise ettevaatusprintsibile, mis koos akvakultuuriga on kindlalt lõimitud ühenduse säästva arengu poliitikasse.

Lissaboni ja Göteborgi eesmärkide saavutamine – Euroopa majanduse arendamine sel viisil, et kasvuga kaasneks keskkonnale kahjuliku mõju vähendamine – kohustab jätkuvalt kasutama ja haldama loodusvarasid säästlikult ning kaitsma keskkonda. Keskkonnapoliitika, mis edendab elu kvaliteeti, on oluline täiendus ühtsele turule. Euroopa kodanikud näevad üha enam puhast keskkonda kui oma õigust ning nad ootavad ELilt selle õiguse tagamist ning kindlust, et liikmesriigid viivad keskkonnapoliitikat korrektselt ellu. Olulised ettevõtmised selles prioriteetide raamistikus aastateks 2006–2012 sisaldavad järgmist.

- EÜ kliimamuutuste programmi rakendamine, mis sisaldab rea meetmeid kindlustamiseks EÜ kasvahoonegaaside heitmete vähendamise Kyoto protokolliga sätestatud sihtmärkide saavutamist.
- Teemaatiliste strateegiade rakendamine, mis puudutavad spetsiifilisi keskkonnavalaseid prioriteete, näiteks muld, õhu kvaliteet, pestitsiidid, merekeskkond, linnakeskkond, loodusvarade säästlik kasutamine ja haldamine ning jäätmeringlus.
- Keskkonnatehnoloogia tegevuskava (ETAP) rakendamine kasutamaks ära keskkonnatehnoloogiate täit potentsiaali, vähendamaks survet loodusvaradele ning seades sihiks Euroopa kodanike elukvaliteedi parandamise, stimuleerides samas konkurentsivõimet ja majanduskasvu ning edendades ELi juhtivat rolli keskkonnatehnoloogiate arendamisel ja tarvitamisel.

- Natura 2000 võrgustiku arendamine ja rakendamine kaitsmaks Euroopa bioloogilist mitmekesisust ning bioloogilise mitmekesisuse tegevuskava rakendamine.

Eelnevast lähtuvalt tuleb võetud kohustustest kinni pidada ning Euroopa Liit peab haldama oma loodusvarasid, rakendades Euroopa kasvu- ja ühtekuuluvusmudelit ka keskkonna valdkonnas.

Eelnevast lähtuv rahaline ülevaade 3. jaotisest:

(miljonit eurot 2004. aasta hindades)

Kulukohustuste assigneeringud	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
2. Säastev majandamine ja loodusvarade kaitse	56 015	57 180	57 900	58 115	57 980	57 850	57 825	57 805

B. Euroopa kodakondsusele täieliku sisu andmine

1. Vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanev ala

Vabadus, turvalisus ja õigus on põhiväärtused, millel on täita võtmeroll Euroopa ühiskonnamuudelis.

Põhiõiguste harta lõimimisega liidu põhiseaduse lepingusse tekib liidul õiguslik kohustus kindlustada lisaks põhiõiguste austamisele ka nende hoogne edendamine.

Nüüd on selgelt tunnustatud, et väljakutsetele, mille on tõstatanud varjupaiga- ja sisserändeküsimused ning võitlus terrorismiga, ei ole võimalik adekvaatselt vastata riigi tasemel võetud meetmetega.

Euroopa Liidu selle mõõtme arendamine avardab lõimimise piire: tõeline vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanev ala on Euroopa Liidu asendamatu koostisosa, mis paikneb laienenud liidu poliitilise projekti keskmes.

Tegevus liidu tasandil kindlustab kohustuste, sealhulgas finantskohustuste õiglase jaotamise ning tõstab teadlikkust jagatud probleemidest ja väärtustest, aidates niiviisi kujundada ühist lähenemist.

Laienemine suurendab seniolematul määral kodanike hulka, kelle hüveks on elada vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneval alal. Samas toob see endaga erilised väljakutsed näiteks meie välispiiride turvalisuse osas.

i) Välispiirid/sisseränne

- Liidu **välispiiride** haldamine peab olema integreeritud, et koordineerida seaduslike sisserändajate vastuvõtmist ning kaitsta ebaseaduslike ületajate eest välispiire, mille maismaapiir pärast laienemist on ligikaudu 6000 kilomeetrit ning merepiir üle 85 000 kilomeetri.

Antud valdkonna põhieesmärgiks on, et Euroopa Piiriamet sillutaks teed Euroopa Piirivalvekorpusse loomisele, millel oleksid kohased vahendid täitmaks järelevalve ja piirikontrolli ülesandeid ning toetamaks riiklikke struktuure.

- EL seisab jätkuvalt silmitsi väljakutsega tagada rahvusvahelisest kaitsekohustusest kinnipidamine migratsioonivoogude ja varjupaigataotlejate puhul. Liikmesriikidevahelisel vastutuse ja finantskohustuste õiglasel jagamisel põhinev **ühine varjupaigapoliitika** peab kindlustama ühesugused tingimused aastas rohkem kui 400 000 varjupaigataotleja vastuvõtmiseks laienenud liidus, tõkestades samas neid, kelle taotlus on alusetu.

- **Ühine sisserändepoliitika** peab tõhusalt haldama tööturu vajadustele vastavaid pidevaid migratsioonivoogusid. Arvestades demograafilisi muutusi, annavad sisserändajad oma panuse ELi majanduse kasvuks, konkurentsivõime tõusuks ja säästva arengu edenemiseks. Liit peab võtma selles valdkonnas meetmeid motiveerimaks ja toetamaks liikmesriikide tegevust riigis elavate kolmandate riikide kodanike lõimimise edendamisel.

Sisserändajate edukas lõimimine on ühtaegu nii sotsiaalse ühtekuuluvuse näitaja kui majanduse tõhususe eeltingimus. Kolmandate riikide kodanikke elab ELis kokku juba 14,3 miljonit ning aastas lisandub 1,5 miljonit inimest.

ELi finantspanuse sihiks peab olema liikmesriikide tegevuse täiendamine ja toetamine eesmärgiga koordineerida neid valdkondi, kus tegevus on loomu poolest rahvusvaheline.

- Hõlmata vähemalt 5% (kaudse mõjuna 10%) liidus seaduslikult elavatest kolmanda riigi kodanikest sellistesse programmidesse ja tegevustesse nagu juurdepääs teenustele, enda vastutuse tõstmine sotsiaalelus, võrgustike loomine, heade tavade vahetamine. Samuti on eesmärgiks pakuda spetsiifilist lõimimisabi (suunitlus- ja keelekursused) 20%-le hiljuti saabunud kolmandate riikide kodanikele.
- Lisaks jätkusuutliku migratsiooni soodustamisele on vaja välja arendada ühised abinõud liidus ebaseaduslikult viibivate kolmandate riikide kodanike või ebaseaduslikult ELi sisserändavate inimeste tagasisaatmiseks.

ii) Õigus/turvalisus

- Liidu üheks põhiliseks väljakutseks jääb **turvalisuse** kindlustamine kuritegevuse ja terrorismi ennetamise ja nendega võitlemise kaudu. Prioriteedid: Europoli ja Euroopa Politseikolledži arendamine ja tugevdamine tõhustamiseks asjatundjate koostööd ja vahetust ning tähelepanu suurem koondamine kuritegude ennetamisele, iseäranis raske ja organiseeritud kuritegevuse arenevatele vormidele ja vahenditele tagamaks turvalisust kui Euroopa ühiskonna haldusliku, sotsiaalse ja majandusliku säästva arengu eeltingimust. Näited tegevusest ELi tasandil:
  - saavutada 10% politsei vanemametnike osalus Euroopa politseikolledži koolitusel ning kaudselt mõjutada 60% ELi politseiametnike ühiste koolitusmoodulite levitamise teel;
  - suurendada aastaks 2013 asjakohase teabe vahetust riikide õiguskaitseorganite ja Europoli vahel 75%.
- **Tõhusa õiguse ala** on loomulik täiendus tõhusale vabale liikumisele, mis peab andma õigusliku kindluse piiriülestele toimingutele ning tegelema isikliku ja perekonnaelu puudutavate piiriüleste õigusprobleemidega. Vaja on võtta meetmeid kindlustamaks tõhus õiguskaitse ning tihe õigusala koostöö ning ühine kuritegevuse käsitlus vältimaks kurjategijate turvapaikade tekkimist.

Jätakuvalt tugevdatakse Eurojusti edendamaks raskete piiriüleste kuritegudega tegelevate uurijate ja prokuröride töö koordineerimist ja kooskõlastamist.

2. Juurdepääs põhikaupadele ja -teenustele

Eurooplased ootavad samuti juurdepääsu üldhuvikaupadele ja -teenustele, mis seonduvad Euroopa majandusliku ja sotsiaalse mudeliga:

- kodanike kaitse mitmesuguste riskide nagu loodusõnnetuste, tervisealaste ja keskkonnakriiside eest on valdkonnad, kus liit saab luua lisaväärtust, kui eri liikmesriikide tegevus ei suuda tõhusalt reageerida riskidele, millel on rahvusvahelised tagajärjed või kus asjaomase kriisi ulatus tingib üleeuroopalise solidaarsuse vajaduse:

- antud valdkonna edasiarendamine tähendab ohutus- ja turvastandardite tugevdamist, mis tagavad saastevaba energia ja transpordisüsteemid. Samuti keskkonnastandardite raken-damist, mis tagavad, et põhilistes loodushüvedes (õhk, vesi, muld) ei oleks tervistkahjusta-vaid aineid;
- kodanikud ootavad ELilt kaitset suurõnnetuste eest. Keskpikas perspektiivis soovitakse ELilt üha suuremat reageerimisvõimet katastroofidele, mis ületavad riigi reageerimisvõime, ning vajalike üleliiduliste ressursside tõhususe suurendamist;
- tarbijana sõltuvad kodanikud toote- ja teenuseohutuse alal tarnijatest ja riigiasutustest. Pa-rem teave ja selgemad sõnumid on tarvilikud, et kodanikud saaksid teha piisavalt informee-ritud otsuseid oma ostude ja elustiili üle. Liit peab koos riigiasutustega võtma vastutuse kaupade ohutuse eest. See on eriti oluline toiduainete ohutuse, kvaliteedi, toiteväärtuse ning nende tootmise aspektist, samuti kodanikele nende poolt ostetava või söödava toidu kohta antava teabe korrektsuse puhul;
- ent tervis loob ka jõukust. Tervise parandamine kiirendab progressi, annab inimestele pike-ma, parema ja viljakama elu ning on majandusliku jõukuse eeltingimuseks. Inimesed oota-vad usaldusväärset teavet ja nõu oma tervist puudutavate põhivalikute kohta. Liit saab aidata riigiasutusi inimeste tervise parandamisel ning hõlbustada piiriülest juurdepääsu ter-viseteenustele. Tänapäeva maailmas, kus üleilmne transport ja kaubandus on hoogne, le-vivad tervishoiualased kriisilukorrad kiiresti, tingides ELi ühistegevuse vajaduse;
- Euroopa sotsiaalmudelist lähtuvalt ootavad kodanikud **piisaval tasemel juurdepääsu sellis-tele üldhuviteenustele nagu tervishoid ja haridus, energiavarustus, transport, telekom-munikatsioon ja postiteenused**. See võib tingida vajaduse luua ühine võrgustik, mis aitaks liikmesriikidel teha asjakohaseid poliitilisi valikuid.

3. Kodakondsus toimivaks: Euroopa kultuuri ja mitmekesisuse edendamine

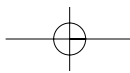
ELis leiab aset ajaloo kõige märkimisväärsem laienemine. Sisseränne on juba kasvatanud liidu kultuurilist mitmekesisust ning demograafilised trendid näitavad, et see jätkub. Tulevast liitu ise-loomustab määratu sotsiaalne ja kultuuriline mitmekesisus. Üksteise tundmine ning vastastiku-ne mõistmine muutub veelgi olulisemaks. Euroopa kodanikud peavad teadma ja kogema, mis on neil ühist.

Raamistik edendamaks dialoogi, vastastikust mõistmist ja Euroopa kodakondsust peab täiendama liikmesriikide tegevust ning edendama kultuurilist mitmekesisust liidus, kuhu kuulub 25 või rohkem liikmesriiki koos paljude vähemustega.

See hõlmab Euroopa kultuurialase koostöö toetamist, takistuste kõrvaldamist piiriüleste vahe-tuste ja Euroopa audiovisuaaltööstuse teel ning noortevahetuse, vabatahtliku teenistuse ja mit-teametliku õppe, samuti keeleõppe ja keelespetsialistide koolituse toetamist. Euroopa kindlustab endale tuleviku eelkõige noorte kaasamise kaudu.

Muud näited:

- Takistused kultuurikoostöö arendamiseks ELi tasandil tulenevad killustumisest liikmesriikide vahel, tarvilik on edendada kunsti- ja kunstnikevahetust, luua muuseumide, ooperiteatrite ja teiste kultuuriasutuste võrgustikke.
- Samasugune olukord valitseb Euroopa filmide ja teleprogrammide levitamisel: keeleliste, kul-tuuriliste ja ühiskondlike eripärade tõttu on Euroopa audiovisuaaltööstus tänini suuresti struktureeritud rahvuslikul alusel ning tugineb põhiliselt kodumaisele turule.

Püstitada tuleks järgmised eesmärgid.

- Kultuuridevahelist dialoogi ja vahetust edendavate kodanikualgatuste ja rahvusvaheliste koostööprojektide arvu märgatav tõus, mis seab võrgustikku 1500 kultuuriasutust ning jõuab igal aastal miljonite inimesteni.
- Suurendada väljaspool päritolumaad levitatavate Euroopa filmide hulka praeguselt 11%-lt 20%ni aastal 2013, kahekordistada Euroopa filme näitavate kinode arv aastaks 2010 ning koolitada välja 35 000 audiovisuaalala asjatundjat aastaks 2013.
- Rakendada 40 000 noorteprojekti (näiteks noortevahetused) ja 5000 projekti noorsootöötajatele (koolitus, teavitamine ning heade tavade vahetamine) ning suurendada osalust Euroopa vabatahtlikus teenistuses 10 000 vabatahtlikuni aastas.

Tulemuseks on oluline panus ELi eesmärgi – ühtsus mitmekesisuses – elluviimisel.

Eelnevat arvestav rahaline ülevaade 4. jaotisest:

(miljonit eurot 2004. aasta hindades)

Kulukohustuste assigneeringud	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
3. Kodakondsus, vabadus, turvalisus ja õigus	1 381	1 630	2 015	2 330	2 645	2 970	3 295	3 620

C. EL kui globaalne partner

25- ning peatselt 27-liikmelisel liidul, mis annab veerandi maailma kogutoodangust, on märgatav mõju Euroopa ja laiema maailma jõukust ja stabiilsust määravatele valikutele, mis omakorda mõjutavad eurooplaste heaolu ja julgeolekut.

Samas eksisteerib lõhe majandusliku kaalukuse ja poliitilise mõjuvõimu vahel. Liit ei ole riik, ent sidususe kaudu välissuhetes saab suurendada liidu mõju palju kaugemale, kui suudavad liikmesriigid üksi või ka paralleelselt tegutsedes.

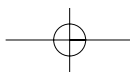
Liit on välja arendanud välissuhete instrumentide laia, ehkki ebatäieliku spektri, mis hõlmab ühist kaubanduspoliitikat, koostööd kahe- ja mitmepoolsete lepete raames, arengukoostööd, humanitaar- ja finantsabi, aga ka sisepoliitika valdkondade (energia, keskkond, transport, justiits- ja siseasjad) välisaspekte.

ELi välistegevus, mis hõlmab ühist välis- ja julgeolekupoliitikat, ühist kaubanduspoliitikat ning koostööd kolmandate riikidega, annab raamistiku nii kõigi ELi vahendite lõimimiseks, arvestades nende institutsionaalset ja tegevuslikku eripära, kui ühistegevuse järkjärguliseks arendamiseks, mis põhinevad ühisseisukohtadel laiemas poliitiliste suhete, sealhulgas julgeoleku valdkonnas.

Laienemine suurendab ELi vastutust piirkondliku juhi ja globaalse partnerina. Liit peab suurendama oma suutlikkust inimõiguste, demokraatia ja õigusriigi edendamisel, samuti võitluses vaesuse vastu nii oma naabruses kui oma mitme- ja kahepoolsete meetmete kaudu, mis on suunatud eeskätt säästva arengu ja poliitilise stabiilsuse tagamisele. Niiviisi saavutab EL oma sisemise ja välimise sihiseade täieliku kooskõla, andes oma panuse üleilmse turvalisuse ja jõukuse heaks.

1. EL ja naabruspoliitika

ELi roll piirkondliku juhina ei ole olulise tähtsusega ainult talle endale ja tema naabrusele, see on oluline kui vaheaste jätkusuutlikkuse ja stabiilsuse tugevdamisel kogu maailmas. Toetudes

varasemate laienemiste edule, suurendab laienuid EL stabiilsust oma laiemas naabruses ning toetab selle arengut koostöö kaudu kitsamates valdkondades ning nii tiheda lõimimise kaudu kui võimalik, vastavalt kandidaat- ja eelkandidaatriikide ja nende vahetute naabrite vajadustele ja võimalustele. Liberaliseerides kaubandust ja investeerimist, soodustades õigusaktide ühtlustamist sobival tasemel, ühendades oma transpordi-, energia- ja sidevõrgud nende omadega, saavad tuge nende riikide endi arengustrateegiad, mis on edu võtmeks. Tõhustatud koostöö haridus- ja koolitusel, mis on ELi naabruspoliitikas juba edu toonud, on olulise tähtsusega selle lõimimise toetamisel. Ühiselt kokkulepitud sisserändepoliitika tugineb ühelt poolt töökohtade loomisele lähteriikides ning teisalt seaduslike sisserändajate lõimimisele laienuid ELis. Teisisõnu, stabiilsus tähendab ühist ruumi, „kõige ühendust, välja arvatud institutsioonid“.

Olulisel kohal ELi suhetes naabritega on ka keskkonna- ja tuumaohutus ning energiavarustuskindlus. Tõsiseks ohuks on ka ebaseaduslik sisseränne, organiseeritud kuritegevus, salakauba-veo erinevad liigid, terrorism ja nakkushaiguste levik – neis valdkondades on tarvilik kooskõlastatud tegevus. Ühtse turu nelja vabaduse laiendamine ning samaaegne turvalisuse suurendamine nõuab tõhusat koostööd ja lõimimist.

Peale erihuvide, mis ühendavad ELi naabritega põhjas ja lõunas piirnevaid liikmesriike, on ELil ühishuvi tugevdada demokraatiat ja õigusriiki ning jõuliselt innustada majandusreforme ja lõimimist alal, kuhu kuuluvad EL, Venemaa ja tema naabrid, Balkan ja Vahemere piirkond kuni Pärsia laheni välja. On suur väljakutse laiendada hoogsa ja tasakaaluka kaubanduse hüvesid 25-liikmelise ELiga tervele sellele alale, lõimida neid riike alasse, mis on rajatud ühistele väärtustele, ning suuremasse turgu, mida ühendavad ühised võrgustikud ning reeglid ja standardid. Suurenevad vahed sissetulekutes ning erinev ajalookogemus on ELi ja tema naabrite vahel tekitanud märgatava lõhe, mis tuleb ületada ühiste jõupingutustega pikema aja vältel.

Liidu partnerid idas ja lõunas ei saa enam edasi lükata reforme, millest sõltub industrialiseerimine/reindustrialiseerimine ning teenuste areng, mis on vajalikud miljonite töökohtade loomiseks sihiga tõsta elatustaset ning ületada noore põlvkonna kibestumine. Et hoida asju liikumas õiges suunas, tuleb võtta aluseks Kopenhaageni kriteeriumid ning ELi poolse koostöö ja abi liisitingimused, samuti on tervitatav liikmesriikide üles näidatud lojaalsus ELile oma kahepoolse tegevuses nende riikidega.

Oma naabruses ja kaugemalgi ei saa ELi roll piirduda vaid majanduse ja poliitika valdkonnaga, üha rohkem tuleb olla valmis selleks, et tagada stabiilsust, ennetada konflikte ja hallata kriise otse oma ukse ees, kasutades selleks viimse vahendina jõudu vastavalt ÜRO mandaadile.

2. EL kui säästva arengu partner

Suurim panus, mida EL oma praegust lõimitust arvestades võib maailma turvalisusele anda, on aktiivne tegevus säästva arengu nimel, kasutades selleks oma juhtrolli maailmas ning kahepoolseid suhteid.

Etendades juhtivat rolli maailma majanduses, saab EL muuta üleilmseid juhtimiskeeme tõhusamaks, edendades säästvat arengut terves maailmas rahvusvahelise koostöö ja hea kodumaise tava ühendamise abil. Koostöö arengumaadega keskendub vaesuse väljajuurimisele, ning arvestades oma mitmepoolsel tasandil võetud kohustusi, EL saab ja peab andma tugeva ja sidusa panuse 2000. aastal ÜRO Peaassamblee poolt vastuvõetud aastatuhande arengueesmärkide saavutamiseks. Ühine arengupoliitika, mis on keskendunud võitlusele vaesuse vastu, annab sobiva raamistiku.

Laienuid EL, mis on juhtiv kaubandusjõud, suurim arenguabi andja maailmas ning aktiivne partner läbirääkimistel multilateraalsete normide üle, näeb oma rolli veelgi kasvavat ning mõju suurenevat majanduse juhtimissüsteemi kolmes valdkonnas: kaubanduses, finantsalal ja normide kehtestamises, kui liit tagab igal pool ühtse välisesindatuse.

Kvalifitseeritud häälteenamusel põhinevate ühispositsioonide edendamise kaudu saab hoida kindlat suunda mitmepoolsetel läbirääkimistel ning lisada juhtimissüsteemi vajalikku sidusust.

Ent laienenud Euroopa ühtekuuluvus ning tema tegevuse järjekindlus maailma majandusajades rajanevad tugevale ELi sisesele konsensusele Euroopa arengumudeli suhtes, mis ühildub avatud ja konkurentsivõimelise turuga.

ELi finantsabi ja kahepoolsete kaubandussuodustuste mõju suurendab märgatavalt ühtne osalemine sellistes mitmepoolsetes majandusorganisatsioonides nagu Maailmapank, IMF ja ÜRO majandusallasutused, uues kontekstis kasvab oluliselt iga kulutatud euro väärtus.

3. EL maailmaareenil

Liit peab etendama maailma poliitilisel juhtimisel täit rolli, toetades tõhusat multilateralismi. Ta peab andma oma panuse ka strateegilisse julgeolekusse vastavalt Euroopa Ülemkogu poolt detsembris 2003 heaks kiidetud Euroopa julgeolekustrateegiale. See puudutab kaitset ohtude eest, samuti tsiviiljulgeoleku tagamist ning elanikkonna kaitset nii Euroopas kui Euroopast väljaspool.

Strateegiline julgeolek. Seistes silmitsi tõsiste ohtudega – terrorism, massihävitusrelvade levik, nn luhtunud riigid, rahvusvahelised ja piirkondlikud konfliktid – peab EL olema tegev oma regioonis, rahvusvahelisel tasandil ning ka eesliinil oma piiride taga (näiteks kriisiohjamisoperatsioonides). Nendeks operatsioonideks on vaja sobivate tsiviil- ja sõjaliste vahendite kombinatsioone.

Tsiviiljulgeolek. Tänapäeva maailmas, mida iseloomustavad avatus ja ebastabiilsus, on tsiviilelanikkond üha enam ohustatud konfliktidest, suurõnnetustest ja pandeemiast. EL kui piirideta kontinent on nendele riskidele ja ohtudele avatud. Arvestades oma juhtrolli säästva arengu edendamisel ja inimlike väärtuste edendamisel, peab liit võtma vajalikud väljapoole suunatud meetmed ning tõhusalt toetama rahvusvahelisi ettevõtmisi, mis ei mõjuta ainult tsiviilelanikkonna füüsilist julgeolekut ja arengupotentsiaali, vaid julgeolekut ja stabiilsust laiemalt.

Tõstmaks ELi vastavat võimekust, on tarvis astuda edasisi samme olemasolevate vahendite hulga suurendamiseks ning nende paremaks ühendamiseks. Sõjalise võimekuse tugevdamiseks on vajalik julgeolekualaste uuringute, kriiside tsiviilohjamise ning diplomaatilise ja luurevõime suurendamine.

ELi abi lisaväärtus

ELi lähenemise suhteline eelis tuleb hästi ilmsiks Lääne-Balkani, Afganistani ja Ida-Timori näite põhjal.

Lääne-Balkanil aitas ELi abi toetada lähenemispoliitikat ehk stabiliseerimis- ja assotsieerimisprotsessi. Tänu piirkonnale eraldatud summade suurusele ning abi olemusele, suunatud eelkõige demokraatia stabiliseerimisele (põgenike tagasipöördumine, inimõigused ja õigusriik), saavutas EL rohkem kui oleks saavutatud üksikute liikmesriikide kahepoolsete programmide kaudu.

Ühenduse abi Afganistanile demonstreerib sidususe taset, mida ei oleks võimalik saavutada ka eri riikide programme optimaalselt koordineerides. 2001. aastal võttis ühendus suure ja selge kohustuse viieks aastaks. Selle pikaajalise kohustuse tingimused on sätestatud riigi strateegiadokumendis ning iga-aastane kokkuvõte lisab paindlikkust ja võimaldab kohandada abi vastavalt olukorrale kohapeal.

Ühenduse jõupingutused Ida-Timoris on aidanud riigil läbida iseseisvuse esimesed keerukad aastad.

4. Poliitikameetmete valik

Liikumine ühise koostöö- ja abipoliitika suunas nõuab ka paremat **poliitikameetmete valikut**, et parandada kahepoolsete suhete sidusust või sidusust rahvusvaheliste organisatsioonidega, kes kavandavad igale partnerriigile, -piirkonnale ja -institutsioonile sobivat poliitikameetmete valikut lähtuvalt meie prioriteetidest, partneri vajadustest ja üleilmsetest väljakutsetest ning kujundavad selle alusel kõige tõhusama vahendite valiku.

Naaberriikide puhul koondub poliitikameetmete valik eelkõige stabiilsuse ja heaolu jagamisele, võttes arvesse ELi sisepoliitika valdkondade olulist mõju. Teiste riikide puhul sõltub poliitikameetmete valik muu hulgas liidu ja meie partnerite huvidest ja geopoliitilisest situatsioonist.

Ühtse poliitilise raamistiku ja iga riigi ning poliitikavaldkonna kohta eraldi programmi koostamine, mis viib kooskõlastatud ja koosrahastatud rakendamisele, peab sillutama tee liidu ja liikmesriikide tõhusatele ja üksteist täiendavatele ettevõtmistele – ühine arengupoliitika oleks sobiv raamistik.

Eelnevat arvestav rahaline ülevaade 5. jaotisest:

(miljonit eurot 2004. aasta hindades)

Kulukohustuste assigneeringud	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
4. EL kui globaalne partner	11 232	11 400	12 175	12 945	13 720	14 495	15 115	15 740

II. VAHENDITE SOBITAMINE EESMÄRKIDEGA

Usaldusväärne finantsplaneerimine tähendab vahendite sobitamist eesmärkidega. Kuna rahalised vahendid on piiratud, on rahastamisotsused peamiselt seotud tehtavate valikute ja kindlaksmääratavate prioriteetidega.

Käesolevas teatises püütakse selgitada, kuidas on võimalik liidu eesmärgede ellu viia. Selles on sätestatud poliitiline projekt, mis põhineb säästva arengu kontseptsioonil: liidu loodusvarade eest hoolitsemine, konkurentsivõime ja solidaarsuse tugevdamine, eurooplaste kindlustunde ja rikkuse suurendamine kogu Euroopa Liidus.

Selleks et muuta prioriteetid tegevuseks ja väited tegudeks, on vaja meetmeid nii siseriiklikul kui liidu tasandil. Kummalgi tasandil ei ole võimalik anda kõiki vastuseid. Kuid kui liit soovib anda oma panust, peab tal selleks olema piisav eelarve.

Ajal, mil siseriiklikul tasandil on riigi rahandusele äge surve, on täiesti õigustatud, et liit kohaldaks oma rahastamise suhtes rangust ja vaoshoitust. Kuid oleks väärt arvata, et kulutuste vähendamine ELi tasandil tagab raha väärtuse: iga liidu eelarvest kulutatud euro saab panna liikuma mitu eurot siseriiklikul tasandil, nagu seda ühtekuuluvuspoliitika on juba näidanud (vt jaotist I.A.2).

Ühenduse eelarve viimaste aastate areng näitab, et liit on kulutusi ohjeldanud. Kuid lõhe selle vahel, kui palju liidult nõutakse ja kui palju on tema kasutuses vahendeid, on kasvanud liiga suureks. Koormata liitu eesmärkidega ja siis mitte anda talle selleks nõutavaid vahendeid tooks liidu langemise õigusjärgsest ootusest ilma jäetud kodanike õigustatud kriitika alla.

A. Olemasolevate kohustuste pärand

2006. aastal moodustab 25-liikmelise liidu praeguse finantsperspektiivi kulukohustuste assigneeringute ülemmäär 1,11% ELi rahvamajanduse kogutulust (RKT). Üheksanda EAFi alusel võetud kohustused lisavad keskmiselt veel 0,03% RKTst.

Kulude areng ajavahemikul 2007–2013 on osaliselt kindlaks määratud juba mõne otsuse ja rakendamise eeldustega:

- Euroopa Ülemkogu leppis kokku turuga seotud ja otsetoetuste osas põllumajanduse valdkonnas kuni 2013. aastani.
- Ühtekuuluvuspoliitika kümnes uues liikmesriigis, kelle jõukustase on EL-15 tasemest märkimisväärselt madalam, nõuab suuremaid kulutusi.
- Kahe uue liikmesriigi vastuvõtt, keda iseloomustab suur põllumajandustegevus ja märkimisväärselt madalam sissetulek elaniku kohta, lisab *acquis'* alusel kindlasti veelgi kulutusi.
- Paljude ELi tegevusvaldkondadega – näiteks siseturg, konkurents, toll, statistika, transport, tuumaohutus, audiovisuaalsektor, noorsootöö, kultuur ja teabepoliitika – kaasnevad nõuded vahenditele, mis tulenevad otseselt asutamislepingutest ja ELi õigusest.

Samuti tuleks ära märkida, et veel üks asjakohane muudatus on EAFi kandmine eelarvesse tõstmaks liidu arengupoliitika järjepidevust ja tõhusust.

Neid kohustusi ei saa eirata. Samuti ei saa me kahe silma vahele jätta suurenevat vajadust süstida finantsabi konkurentsivõime tõstmiseks kasvu ja tööhõive nimel, kodakondsusel, vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala arendamiseks ning EList tõhusa partneri tegemiseks üleilmsel areenil.

Kui ülemmäär on umbes 1% RKTst, ei ole võimalik täita Euroopa Ülemkogu võetud kohustusi põllumajandusmaksete osas, see kahjustaks ühtekuuluvuspoliitika järkjärgulist juurutamist kümnes uues liikmesriigis, mis ohustaks olemasolevaid rahastamistasemeid teistes tegevusvaldkondades, rääkimata uute prioriteetide elluviimisest. Sellise stsenaariumi korral peab EL:

- vähendada oma tegevust välisabi osas;
- vähendada ÜPP reformi ühte peaeesmärki – maaelu arendustoetust;
- taganema rahvusvahelistest kohustustest ja lubadustest;
- järsult vähendada ühtekuuluvustoetust senistes liikmesriikides olukorras, kus mahajäänud areng, töötus ja sotsiaalne tõrjutus on tõsiseks probleemiks;
- loobuma juba võetud kohustustest, naabruspoliitikast või õiguse- ja julgeolekuülesannetest ning seadma ohtu edasise laienemise.

Teine võimalus on teha kõikjal kärpeid ning siis tuleks uuesti avada olemasolevad kokkulepped, sealhulgas summade osas, milles lepiti kokku Brüsselis toimunud Euroopa Ülemkogu oktoobris 2002, eelkõige ÜPP ümbersuunamise asjus maaelu arenguks.

Lühidalt öeldes oleks sõnum see, et liit on nende ülesannete täitmisel alla andnud.

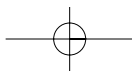
B. Uued rahastamisnõuded

Eespool nimetatud väljakutsete tähtsus nõuab ELi tasandil oluliselt suuremat rahastamist. Kuid olemasolevate ülemmäärade juurde jäädes saab sellega hakkama erinevate kuluprioriteetide osatähtsuse muutmise, hoolika kulude kalkuleerimise ning olemasoleva eelarve suuruse ainult piiratud kasvuga. Usaldusväärse kava liidu vajaduste täitmiseks saab koostada praeguse eelarvedistsipliini raames, mida kirjeldab omavahendite ülemmäär 1,24% RKTst.

Selline raamistik võimaldaks:

- järkjärguliselt täielikult juurutada uutes liikmesriikides ühine põllumajandus, kalandus ja muude keskkonnavahendite haldus ning viia ellu ÜPP ja ühise kalanduspoliitika reform;
- järsult suurendada konkurentsivõimet kasvu ja tööhõive nimel, see hõlmaks ka teadustööd, haridust ja koolitust ning ELi võrgustikke;
- anda vajalikke vahendeid solidaarsuskohustuste täitmiseks ja keskenduda edasi laienemisele kasvule ja tööhõivele;
- värskeid meetmeid kodakondsuse, vabaduse, turvalisuse ja õiguse valdkonnas;
- ELil saada tõhusaks naabriks ja tugevamaks globaalseks partneriks aastatuhande arengueesmärkide toetamisel.

Tulemuses peetakse kinni 1,24% RKT ülemmäärast, kuid uus eelarvetasakaal annaks ruumi ka uutele prioriteetidele. Märkimisväärne osa ELi vahenditest läheks sellistele eesmärkidele nagu konkurentsivõime tõstmine kasvu ja tööhõive nimel (16%) ning Euroopa globaalse partnerina (7%).

II. VAHENDITE SOBITAMINE EESMÄRKIDEGA

29

Säilitatakse 4%-line finantsülekannete piiristamine ühtekuuluvuspoliitika puhul, kusjuures arvutuses sisalduvad summad, mis kantakse üle uutele maaeluarendus- ja kalandusinstrumentidele.

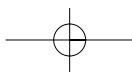
Euroopa Arengufond tuleks integreerida ELi eelarvesse. Praegu moodustab see 0,03% RKTst.

Selleks et optimeerida kulutusi ja arendada tõhusamaid teostusmehhanisme, tuleks vahendid juurutada järkjärguliselt teatava aja jooksul nagu seda tavaliselt tehakse. (1)

See ülemmäär on kompromiss vajaduste ja eelarve stabiilsuse vahel. See jääb alla korduvalt väljendatud vajadustele ja liidu suutlikkusele neid vajadusi täita. Teadustööle tehtavad eelarvelised kulutused liikmesriikides on kavandatud suureneva kuni 0,88%ni RKTst 2010. aastaks. See jääb alla 1%, mis seati sihiks eelarveliste kulutuste osas eesmärgi 3% puhul. Puudub 0,12%, mida tuleks kanda liidu eelarvest, on praeguse stsenaariumi kohaselt kaetud ainult osaliselt. Samamoodi võiks EL anda rohkem kui 600 miljardit eurot, mis on vajalik üleeuroopaliste võrkude ehitamiseks, või laiendada haridusalase liikuvuse programme laiemale osale üliõpilastest ja akadeemilistest ringkondadest. Liit võiks väga hästi kanda osa kohustustest, mida liikmesriigid võtsid Monterreys. Samuti võiks ette näha uurimistööle julgeoleku alal eraldist suurusjärgus 3 miljardit eurot. Kõigis neis valdkondades tooksid liidu meetmed tõelist kasu ja vähendaksid riikide eelarvekoormust: alternatiivne raamistik 1,30% oleks võimaldanud liidul paremini reageerida neile vajadustele ja olla samas mõõdukas.

Järgmine tabel illustreerib eespool kirjeldatud raamistikku.

(1) Kulukohustuste assigneeringud oleksid sellel ajavahemikul keskmiselt 1,22%. Maksed oleksid keskmiselt 1,14% (kaasa arvatud EAF).

Ülevaade uuest finantsraamistikust 2007–2013

(miljonit eurot 2004. aasta hindades)

Kulukohustuste assigneeringud	2006 ⁽¹⁾	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
1. Säästev areng	47 582	59 675	62 795	65 800	68 235	70 660	73 715	76 785
1a. Konkurentsivõime kasvu ja tööhõive nimel	8 791	12 105	14 390	16 680	18 965	21 250	23 540	25 825
1b. Ühtekuuluvus kasvu ja tööhõive nimel ⁽²⁾	38 791	47 570	48 405	49 120	49 270	49 410	50 175	50 960
2. Loodusvarade kaitse ja säästev haldus	56 015	57 180	57 900	58 115	57 980	57 850	57 825	57 805
millest: Põllumajandus – turuga seotud kulutused ja otsemaksed	43 735	43 500	43 673	43 354	43 034	42 714	42 506	42 293
3. Kodakondsus, vabadus, turvalisus ja õigus	1 381	1 630	2 015	2 330	2 645	2 970	3 295	3 620
4. EL globaalse partnerina ⁽³⁾	11 232	11 400	12 175	12 945	13 720	14 495	15 115	15 740
5. Haldus ⁽⁴⁾	3 436	3 675	3 815	3 950	4 090	4 225	4 365	4 500
Kompensatsioonid	1 041							
Kulukohustuste assigneeringud kokku	120 688	133 560	138 700	143 140	146 670	150 200	154 315	158 450

Assigneeringud makseteks kokku ⁽⁵⁾ (%)	114 740	124 600	136 500	127 700	126 000	132 400	138 400	143 100	Keskmine
Assigneeringud makseteks protsendina RKTst	1,09%	1,15%	1,23%	1,12%	1,08%	1,11%	1,14%	1,15%	1,14%
Olemasolev varu	0,15%	0,09%	0,01%	0,12%	0,16%	0,13%	0,10%	0,09%	0,10%
Omavahendite ülemmäär protsendina RKTst	1,24%	1,24%	1,24%	1,24%	1,24%	1,24%	1,24%	1,24%	1,24%

⁽¹⁾ 2006. aasta kulud praeguse finantsperspektiivi alusel on liigitatud vastavalt ettepannud uuele liigendusele ja võrreldavuse parandamiseks.

⁽²⁾ Hõlmab kulutusi solidaarsusfondi (1 miljard eurot 2004. aastal praegustes hindades) alates 2006. aastast. Vastavad maksed on arvatud siiski ainult alates 2007. aastast.

⁽³⁾ EAFi integreerimine ELi eelarvesse toimub eeldatavasti 2008. aastal. 2006. ja 2007. aasta kulukohustused on kaasa arvatud ainult võrdlemiseks. Kohustuste makseid enne 2008. aastat ei ole maksete arvandmetes esitatud.

⁽⁴⁾ Sisaldab muude institutsioonide kui komisjoni halduskulusid, pensione ja Euroopa koole. Komisjoni halduskulud on integreeritud esimesse nelja kululiiki.

III. EESMÄRKIDE TÄITMISE TAGAMINE: VAHENDID JA HALDUS

Poliitika edu sõltub teostusvahendite tõhususest ja laiemalt võttes majandushalduse kohasest süsteemist. See hõlmab ülesannete piisavat jagamist liidu ja liikmesriikide vahel, piisavat keskendumist jagatud eesmärkidele ja selles suhtes järjepidevust, konsensust ja partnerlust seotud poolte vahel ning teostusvahendite läbivaatamist järjepidevuse ja lihtsuse nimel.

Selleks tuleks juhinduda järgmistest põhimõtetest.

- **Ühenduse vahendite koondamine** mõnele peamisele algatusele: tulemuseks suurem rahaline läbipaistvus, kulutuste parem kvaliteet ja suurem tõhusus, võimalus paremini hinnata ühenduse lisatud väärtust.
- **Järjepidevus erinevate strateegiliste sihtide, eesmärkide ja vahendite vahel.**
- **Partnerlus** kõigi seotud poolte vahel, esmajärjekorras liidu ja asjaomaste liikmesriikide vahel.

Tulemuslikkuse maksimeerimiseks ei ole vaja mitte ainult tugevdatud koostööd ja partnerlust, vaid ka **lihtsustatud vahendeid, mis asendaksid** olemasolevad arvukad ja keerukad otsustusõigused ning tegevusvahendid, mis ulatuvad kohalikust ja piirkondlikust kuni siseriikliku ja ELi tasandini.

Eespool öeldut arvestades on olemas kaks peamist koostisosa:

- teekaart;
- kulutuste haldusvahendite lihtsustamine.

A. Teekaart

Teekaardis tuleks kokku võtta sihid, eesmärgid, vahendid ja näitajad ning see peaks sisaldama täpse ajagraafiku hindamiseks, kas kokkulepitud võrdleva hindamise kriteeriumid on täidetud ning kas need on suunatud lõppeesmärgile: kasvu, ühtekuuluvuse ja keskkonna harmoonilisel koostoimel põhinevale säästvatele arengule.

Nagu juba eespool selgitatud, väljenduvad **strateegilised sihid** (nt Euroopa jõupingutuste tugevdamine teaduse ja tehnoloogilise arengu valdkonnas) mõne üksiku **konkreetses eesmärgis** (nt stipendiumikava loomine üksikute teadusuuringute töörühmade tarvis) ja vajaduse korral edasiste üksikasjalike **meetmete** kaudu (nt nanotehnoloogia eriprojektid).

Rakendusvahendid (õigusaktid, koordineerimine, kulutused) tuleks määratleda koos **edunäitajate** ja positiivse tulemuse tagamiseks piisavate **toetustega**.

Lissaboni protsessi käigus kehtestatud säästva arengu strateegiliste sihtide osas on selge, et nende poole tuleb püüelda nii liikmesriikide kui liidu tasandil võetud meetmetega.

Seetõttu peaks teekaart olema jagatud programm, mis hõlmab meetmeid ja rahastamist siseriiklikul ja liidu tasandil. Koos liikmesriikidega tuleks käivitada protsess, et täiendada kavandatud prioriteetidid ja eesmärgid üksikasjaliku tegevuskava ja ajagraafikuga poliitikavahendite kohta ning rakendusetapi tõhusa kontrollimehhanismiga. Kavandatud protsessi abil peaks olema võimalik tagada kõigi asjaomaste poolte täielik pühendumus kokkulepitud eesmärkide saavutamisele. See võiks olla Lissaboni strateegia vahekokkuvõtte koostamise aluseks.

Liidu ja liikmesriikide tulemuslikkust hinnatakse praegu kord aastas kevadise Euroopa Ülemkogu raames. Selleks et Euroopa Ülemkogu saaks anda suuniseid, on komisjon juba koondanud oma sektorite tulemused ühtsesse dokumenti (kokkuvõtlik kevadaruanne) ja süvalaiendanud seda protsessi, mille tulemuseks on majanduspoliitilised üldsuunised ja tööhõivesuunised.

Seda ülesannet saab parandada ja tõhustada järgmiselt:

- määratledes paremini ja nähtavamalt liikmesriikide ja liidu tasandil rakendatud meetmete ja eelarvevahendite koostoime;
- selle taustal tuleks hinnata:
  - millise panuse saab anda liikmesriikide eelarvetest ja ELi eelarvest nende poliitikaeesmärkide ja soovitude elluviimiseks, mis on sätestatud majanduspoliitilistes üldsuunistes ja tööhõivesuunistes ning Lissaboni strateegias üldisemalt;
  - liidu tasandil võetud meetmete tulemuslikkust, mille eesmärk on aktiveerida/suunata kasvu kohandusfondi kasutamist (vt punkti IV.C). See võimaldaks liidul kohandada prioriteete / reageerida uutele vajadustele ning varustada need eelarveliste vahenditega.

See lähenemisviis annaks ka konkreetse panuse liidu majanduse haldussüsteemi, võttes täielikult arvesse jagatud eesmärkide saavutamiseks vajalike meetmete mõju. See tagab ühtekuuluvuspoliitika suurema järjepidevuse majanduspoliitiliste üldsuuniste ja tööhõivesuunistega, võimaldades seda paremini integreerida säästva kasvu Euroopa tegevuskavasse.

B. Vahendite lihtsustamine paremate tulemuste nimel

Poliitikasihtide edendamiseks liidu käsutuses olevad vahendid on õigusnormid, koordineerimine ja eelarveline toetus. Liidu ja liikmesriikide suhteline osa kulutustes ei ole igas poliitikavaldkonnas ühesugune. See esindab suurt osa sektorile (nt põllumajandus) antud finantstoetusest või märkimisväärset osa teatavale eesmärgile (nt ühtekuuluvus mahajäänud piirkondades) eraldatud vahenditest. Teistes valdkondades on Euroopa Liidu kulutused võrreldes liikmesriikide eraldatud vahenditega väikesed, sellistel juhtudel tuleks tegutseda pigem taganttöukajana.

Sõltuvalt kulutuste erinevast rollist muude vahendite hulgas, mis toetavad kõnealust tegevusvaldkonda, võib ette näha erinevaid korraldusi rahastatavate meetmete valikumehhanismide, vahendite eraldamise, eelarvevahendite ja projektijuhtimise osas.

Liidu rahastamisprogrammide kavandamisel ja rakendamisel on siiski kolm kõikehõlmavat kaalutlust:

- eelarvevahendite valikus peavad kajastuma lihtsuse ja järjepidevuse kriteeriumid. Eelarve struktuuri tuleb võimalikult palju lihtsustada, et vältida vahendite tarbetut kattumist ning anda abisaajale ja partnerkorraldusasutustele võimalus saada kõik ühest kohast korraga;
- täites poliitilist kohustust määratleda strateegilised eesmärgid ja rahastamisprogrammide raamistikud, piiritleb komisjon need juhtumid, mille puhul ta võtab otsese vastutuse rakendamise ja juhtimise eest;
- tuleb säilitada proportsionaalsus vahendite hulga ja nende kasutamise seotud halduskulude vahel.

Pidades silmas eespool öeldut järgib komisjon järgmisi põhimõtteid.

- **Üks vahend poliitikavaldkonna, üks rahastamisallikas programmi kohta.** ELi rahastamisvahendid konsolideeritakse ja ratsionaliseeritakse võimalikult suures ulatuses nii, et igal tegevuskulude eest vastutaval poliitikavaldkonnal oleks vaid üks rahastamisvahend, mis kataks kõik selle meetmed. Väikesed eelarveread konsolideeritakse ühtse rahastamisvahendi alla isegi siis, kui selle vahendi puhul on tarvis mitut õiguslikku alust.
- **Komisjon kaalub alternatiive omapoolsele otsesele haldamisele.** Iga juhtumi puhul tuleks anda hinnang poliitika- ja kulutasuvusele ning selle alusel määrata kindlaks, milliseid tegevusi tuleks:

a) juhtida otse tavapäraustes tuumikosakondades; b) juhtida komisjoni kontrolli all olevates büroodes või ametites; (°) c) anda lepingulisel alusel ELi tasandi nn klassikalistele ametitele, mis on komisjonist täielikult sõltumatud; d) juhtida detsentraliseeritult koostöös liikmesriikide ja/või piirkondadega.

Komisjon on kindlaks määranud üldise lähenemisviisi haldusjuhtimise kohta, mille alusel saab teostusmehhanisme sujuvamaks muuta ning valida kõige sobivam ja kulutasuvam mehhanism. 1. lisas kokkuvõetud lähenemisviisi täielik rakendamine võimaldab saada kasu paranenud tulemuslikkuse ja tõhususe osas ning samuti võimaldab see järjekindlamat lähenemist täidesaatva olemusega ülesannete edukale lahendamisele.

Komisjon esitab üksikasjalikud ettepanekud lihtsustamise kohta eespool esitatud põhimõtete alusel järgmiste kuude jooksul. Juba praegu võib sise- ja välispoliitika osas tuua järgmisi näiteid.

i) Sisepoliitika

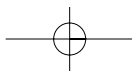
- Ühtekuuluvusvaldkonnas tuleks uue põlvkonna programmid organiseerida nii, et iga üksikprogrammi rahastatakse ühest allikast: Euroopa Regionaalarengu Fondist või Euroopa Sotsiaalfondist. Ühtekuuluvusfondi alla kuuluvates liikmesriikides tuleks hoogustada lihtsustamist ja järjepidevust nii, et kõik meetmed kavandataks ERFi toetatavate meetmetega samas raamistikus.
- Kõik maaelu arengumeetmed koondatakse kõigi piirkondade puhul (kaasa arvatud vähem arenenud liikmesriigid ja piirkonnad) ühtse rahastamis-, programmitöö-, finantsjuhtimise ja kontrollisüsteemi alla, mille kontsentratsioon võrdub praegu lähenemisprogrammide alla kuuluvate piirkondade omaga.
- Uus keskkonna rahastamisvahend asendaks olemasolevad keskkonna rahastamisprogrammid.

ii) Välissuhete valdkonnas tehakse lihtsustatud struktuuri ettepanek, mis põhineb kuuel vahendil asendamaks senised enam kui 100 vahendit.

- Kaks uut vahendit (mis hiljem liidetakse) katavad kahte põhifunktsiooni: majanduskoostöö ja areng ühelt poolt ning rahu ja julgeolek teiselt poolt. See peaks asendama olemasolevad ülemäärased geograafilised või temaatilised vahendid ja hõlmama Euroopa Arengufondi integreerimist ELi eelarvesse.
- Humanitaarabi erivahend tuleks säilitada.
- Seatakse sisse uus (ühendatud) ühinemiseelne rahastamisvahend, mis asendab PHARE, ISPA ja SAPARDi. (°)
- Laienenud liidu ja naaberriikide vahelise piiriülese koostöö tarvis on vaja eraldi uut naabruspoliitikavahendit.
- Makromajanduslikku finantsabi ei muudeta.

(°) Nõukogu 19. detsembri 2002. aasta määrus (EÜ) nr 58/2003, EÜT L 11, 16.1.2003, lk 1.

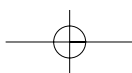
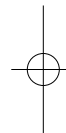
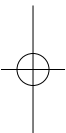
(°) Selles kontekstis võetakse arvesse ühenduse poliitikanõudeid, mida ühinevad riigid peavad rakendama.

Uue naabrusvahendi loomine

Kogu ELi huvides on vältida uute eraldusjoonte tekkimist välispiiridel ja nende ümber ning edendada stabiilsust ja jõukust nende piiride sees ja neist väljaspool. ELi ühine ja ühendatud jõupingutus on selle ambitsioonika eesmärgi saavutamisel ülimalt oluline. Liikmesriikidel ei ole üksikult piisavalt vahendeid selle väljakutsega tegelemiseks. Komisjoni ettepanud uues naabruspoliitikavahendis keskendutakse säästva majandusliku ja sotsiaalse arengu edendamisele nendel piirialadel, tagades tulevaste välispiiride sujuva toimimise ja turvalise haldamise, tegeldes ELi ja tema naabrite selliste ühisväljakutsetega nagu keskkond ning rahvatervis, ennetades organiseeritud kuritegevust ja võideldes selle vastu ning toetades inimestevahelist koostööd ELi liikmesriikide ja tema naabrite vahel.

Uue naabruspoliitikavahendi piiriülest komponenti rakendatakse võimalikult lihtsalt ühe õigusvahendi kaudu, tuginedes olemasolevate Euroopa piiriüleste programmide põhimõtetele: partnerlus, mitmeaastased programmid ja kaasrahastamine.

IV. UUS FINANTSRAAMISTIK (2007–2013)

A. Piisav ajavahemik

Uue finantsraamistiku ajavahemik peab olema piisavalt pikk, et mõistlike eelarvevahendite raames oleks sidusalt kaetud ümberkujundatud ühenduse poliitikavaldkondade täielik järkjärguline juurutamine ja 12 uue liikmesriigi edukas integreerimine.

Nii komisjonil kui Euroopa Parlamendil on viieaastane ametiaeg. Edasised finantsraamistikud peaksid rohkem vastama sellele institutsioonilisele rütmile. Iga komisjon peaks osalema ühe finantsraamistiku koostamisel, millest osa ta peaks seejärel ellu viima. Selle kogemuse alusel vastutaks ta ka edasisele finantsraamistikule aluseloomise eest. Parlament kinnitaks ja kontrolliks aastaelarve täitmist kokkulepitud finantsraamistiku alusel.

Enne tavalisele viieaastasele tsüklile liikumist teeb komisjon siiski ettepaneku üleminekulise seitsmeaastase ajavahemiku kohta 2007–2013. Seda on vaja, sest turuga seotud kulutuste ja otsemaksete areng põllumajanduses (EL-25) on kindlaks määratud aastani 2013 ning struktuurifondide praegune rakendamine ja kõigi institutsioonide teatav kohandamine nõuab aega.

B. Kulutuste liigendus ja kulutuste areng

Praegune kulutuste liigendus finantsperspektiivis on suures osas esimese finantsraamistiku ja selle järglaste pärand. Praegune finantsperspektiiv on liigendatud kaheksasse kululiiki, koos alaliikidega on neid 11. Sihtotstarbeliste vahendite paigutamine paljude kululiikide ja alamliikide alla muudab süsteemi jäigaks, välistab kohase korrigeerimise ning vahendite tõhusama kasutamise liidu poliitiliste sihtide täitmiseks.

(Loomulikult õiguspärane) eelarvedistsipliin varjutab lõppeesmärgi, milleks on omada eelarvelisi vahendeid poliitilise/majandusliku eesmärgi saavutamiseks.

Väiksem arv kululiike ei kajasta mitte ainult laiemaid poliitilisi sihte, vaid annab ka vajalikku ruumi manööverdusteks arengute korral, mida ei saa täpselt ette ennustada. Uue finantsraamistiku puhul teeb komisjon ettepaneku kasutada viit peamist järgmist kululiiki.

- 1) Esimene kululiik kahe alamliigiga, mille eesmärk on suurendada konkurentsivõimet ja ühtekuuluvust säästva arengu nimel.
  - a. *Konkurentsivõime kasvu ja tööhõive nimel.* See alamliik hõlmab kulutusi teadustööle ja innovatsioonile; haridusele ja koolitusele; ELi võrgustike turvalisusele ja keskkonnasäästlikkusele; integreeritud ühtse turu ja kaasnevate poliitikavaldkondade toetamisele; sotsiaalpoliitika tegevuskava rakendamisele.
  - b. *Ühtekuuluvus kasvu ja tööhõive nimel.* See hõlmab kulutusi vähim arenenud liikmesriikide ja piirkondade lähenemise edendamiseks, ELi säästva arengu strateegia täiendamiseks väljaspool vähem jõukamaid piirkondi ja piirkondadevahelise koostöö toetamiseks.

- 2) *Säästev majandamine ja loodusvarade kaitse*. Lisaks ühisele põllumajanduspoliitikale ja ühisele kalanduspoliitikale ⁽⁴⁾ kaetakse siit ka keskkonnaga seotud kulutused.
- 3) *Kodakondsus, vabadus, turvalisus ja õigus*. Siin on hõlmatud meetmed vabaduse, justiits- ja siseküsimumuste ning kodakondsuse valdkonnas. ⁽⁵⁾
- 4) *Euroopa Liit globaalse partnerina*. ⁽⁶⁾
- 5) Komisjoni halduskulutused seotakse otse tegevuskuludega tegevusel põhineva halduse loogika alusel, mis on juba aastaelarve koostamise alus, ning seetõttu sisalduvad iga eelmise nelja kululiigi eraldistes. Jääkkululiik *Haldus* jääb alles, selle alla kuuluvad muudele institutsioonidele peale komisjoni tehtavad kulud, pensionid ja Euroopa koolid.

Järjepidevuse ja läbipaistvuse nõudest tingituna integreeritakse solidaarsusfond finantsraamistikku. Seda tehakse nii, et solidaarsusfond ja seotud vahendid lisatakse nn ühtekuuluvuse kululiiki (1b). Nagu hädaabi- ja laenu tagatiste reservide puhul, mis integreeritakse kululiigi alla *Euroopa Liit globaalse partnerina*, ei piira uus liigitus vastavat eelarvemenetlust ega erihaldusmeetodeid. Fondid võetakse kasutusele vaid vajaduse korral.

C. Paindlikkus

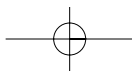
Kümne aasta jooksul kuni aastani 2013 peaks olema võimalik teataval määral kohandada teekaardis määratletud prioriteete.

- Kulutuste ülemmäärade läbivaatamiskord peaks jääma peamiseks vahendiks, millega saab kohandada finantsraamistikku poliitiliste prioriteetide oluliste ja kestvate muutuste korral. Viimase kümnendi jooksul on siiski osutunud, et läbivaatamine on olnud peaaegu võimatu. Seetõttu on aastate jooksul loodud erinevaid ajutisi vahendeid ja korraldusi uute prioriteetide ja kiireloomuliste nõuete täitmiseks. Komisjon teeb ettepaneku anda vajadustele hinnang, näiteks *triloogi* kujul parlamendi, nõukogu ja komisjoni vahel enne iga esialgse eelarveprojekti esitamist.
- Aasta eelarvemenetlus peaks võimaldama piisavat paindlikkust kokkulepitud finantsraamistiku piires, et komisjon ja eelarvapädevad institutsioonid saaksid kiiresti reageerida lühiajalistele hädaabikriisidele või ootamatute poliitilistele või majandussündmustele. Uue finantsraamistiku osas teeb komisjon ettepaneku lisada olemasolevatele vahenditele uus ümberjaotamise paindlikkus olemasoleva nn paindlikkuvahendi asemel. See võimaldaks eelarvapädevatel institutsioonidel teataval määral ümber jaotada eraldisi kululiikide vahel, välja arvatud eraldised ühtekuuluvusele ja maaelu arengule mitmeaastaste programmide raames. Need tuleb vajaduse korral ümber jaotada liikmesriikide vahel perioodi alguses.
- Lisaks sellele teeb komisjon ettepaneku suurendada kulutuste vastavust muutunud oludele, luues säästliku arengu kululiigi (1a) raames *kasvu kohandusfondi*, et optimeerida säästva arengu teekaardis kindlaksmääratud kasvu- ja ühtekuuluvuseesmärkide teostamist, võimaldada vajalikku paindlikkust ebaühtlaste edusammudega arvestamiseks nende eesmärkide poole liikumisel ja rakendada vajalikke kohandusi ettenägematute sündmustega toimetule-

⁽⁴⁾ Euroopa Põllumajanduse Arendus- ja Tagatisfond ja EAGGF-i tagatisrahastu, mis praegu kuuluvad struktuurifondide alla, siirduvad sellesse kululiiki. Vastavad ülekantud summad lähevad siiski endiselt 4% arvutuse sisse uute liikmesriikide struktuuri- ja ühtekuuluvusfondide „katmiseks“.

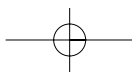
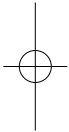
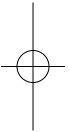
⁽⁵⁾ Siia kuulub ka piirikaitse ja varjupaigapoliitika, kodanike vastutus, institutsioonide väljaarendamine, juurdepääs avalikele hüvedele, toiduohutus, rahvatervis ja tarbijakaitse, kultuur ja audiovisuaalsektor, noorsootöö, teabepoliitika ja dialoog kodanikega.

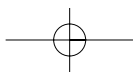
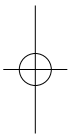
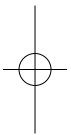
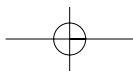
⁽⁶⁾ Siia kululiiki kuuluvad kõik välistegevused, sealhulgas ühinemiseelised vahendid, naabruspoliitika, vaesuse vähendamine, tsiviilriiside ennetamine ja ohjamine. Siia kuuluvad ka praegused *hädaabi-* ja *laenu tagatiste* reservid (ja Euroopa Arengufond, kui see on integreeritud ELi eelarvesse).

kuks, millel on märkimisväärne või ettenähtust suurem mõju kasvule ja tööhõivele. See võimaldab liidul reageerida ka kriisidele, mis on tekkinud seoses rahvusvaheliste majandus- ja kaubandusarengutega. Kevadise ülemkogu aastahinnangut teekaardi osas tehtud edusammude kohta kasutatakse teekaardi eesmärkide lünkadega tegelemiseks, täiendades kuluprogramme konkurentsivõime või ühtekuuluvuse kululiikides ning ergutades investeeringuid ja avalikku toetust võtmeprojektidele.

Konkurentsivõime kasvu ja tööhõive nimel kululiigis on kuni 1 miljard eurot aastas. Lisaks sellele tehakse ettepanek kasutada „N + 2 eeskirja“ kohaldamisel kahele ühtekuuluvusvahendile (Euroopa Regionaalarengu Fond ja Euroopa Sotsiaalfond) eraldatud, kuid kasutamata raha maksimaalselt kuni 1 miljardi euro ulatuses aastas, mis lisatakse *kasvu kohandusfondi*.

V. RAHASTAMISSÜSTEEM

Kuigi komisjon koostab kohased konkreetsed ettepanekud omavahendite kohta omavahendite aruandes, (7) mis esitatakse nõukogule 2004. aasta suveks, pööratakse tähelepanu praeguse omavahendite süsteemi kahele elemendile.

A. Omavahendite struktuur

Praegust omavahendite süsteemi on kritiseeritud ELi kodanike jaoks ebapiisava läbipaistvuse, piiratud rahalise autonoomia ning selle keerukuse ja läbipaistmatuse tõttu.

Praegune rahastamissüsteem toimib siiski suhteliselt hästi, tagades sujuva rahastamise ja hoides süsteemi halduskulud suhteliselt madalal.

Üks võimalus praeguse süsteemi puuduste kõrvaldamiseks on tugevdada ELi eelarve rahastamisel maksul põhinevaid vahendeid. Suhteliselt suur ja nähtav maks, mida maksavad ELi kodanikud ja/või ettevõtted, võiks osaliselt asendada RKT sissemakse. See viiks liidu omavahendite süsteemi peamiselt riikide sissemaksetel põhinevalt rahastamissüsteemilt rahastamissüsteemile, mis peegeldab paremini liikmesriikide liidu ja Euroopa rahva olemust.

Võttes arvesse maksude ühtlustatuse taset ELis, võiks kavandada kolme peamist võimalust: 1) ettevõtte tulumaks; 2) tõelised käibemaksupõhised omavahendid; 3) energiamaks. Ühegi võimaluse korral ei pruugi kodanike maksukoormus tõusta, sest ELi maksu saaks korvata liikmesriigi eelarvesse kuuluva maksu või muude maksumäärade vähendamisega sama suures ulatuses. See oleks võimalik, sest maksul põhinevad vahendid asendaksid osaliselt praegu liikmesriikide tehtavad maksed oma RKT alusel, mitte ei lisanduks neile. Kuna RKT maksed väheneksid, saaksid liikmesriigid samas ulatuses vähendada muid tuluallikaid, seadmata ohtu eelarve stabiilsust.

Komisjon ei kavatse lähemas tulevikus teha ettepanekut uue omavahendi kohta. Ta esitab oma analüüsi ja järeldused omavahendite aruandes, mis võetakse vastu enne 2004. aasta suve. Kõnealuse aruande alusel võib käivitada protsessi, et luua uue omavahendi alus, mis asendaks suure osa riikide osamaksetest keskmise tähtaja jooksul.

B. Eelarvelise tasakaalustamatuse korrigeerimine

Euroopa Liit on solidaarsusel põhinev ühendus: osa eelarvest teenib selget solidaarsuse eesmärki ning eelarve teiste osade eraldised vastavad asjaomaste kuluprogrammide konkreetsetele sihtidele. ELi eelarvest netosaajad ja sinna netomaksjad jäävad alati alles, kuigi poliitilist kasu saab liit kui tervik.

Teatav tasakaalustamatus võib mõistetavalt tekitada probleeme.

Seetõttu võib olla vajalik korrigeerida ülemäärast tasakaalustamatust, eeldusel et see on rangelt piiratud.

Korrigeerimismehhanism tuleb käivitada selleks, et korrigeerida ülemäärane negatiivne netosaldo ja püüda kohelda õiglaselt liikmesriike, kes teevad ELi eelarvesse ühesuguseid sissemakseid. Alates 1980ndate aastate keskpaigast on korrigeerimist kasutatud vaid ühe liikmesriigi puhul ja seda on rahastanud kõik teised liikmesriigid. Alates 2002. aastast on nelja liikmesriigi osa

(7) Vastavalt omavahendite otsusele.

selle kompensatsiooni rahastamisel vähendatud 25% võrra nende tavalisest panusest. Komisjon teeb ettepaneku seada sisse üldistatud korrigeerimismehhanism, mis korrigeeriks nii ülemäärase eelarvekoormuse võrreldes suhtelise jõukusega (vastavalt 1984. aasta Fontainebleau Euroopa Ülemkogu järeldustele) kui väldiks mehhanismi mahu ülemäärast suurenemist.

Laienemise tulemuseks on ka see, et ühe liikmesriigi praegune korrigeerimine suureneb märkimisväärselt, teised liikmesriigid peavad vastavalt rohkem maksma ning seetõttu hakkab ära kaduma eesmärk korrigeerida ülemäärast eelarvekoormust võrreldes suhtelise jõukusega.

Praeguse olukorra muutmata jätmine suurendaks märkimisväärselt kaldumist ühele liikmesriigile soodsas suunas. Olemasoleva korrigeerimise kaotamist ei peaks ka kõik liikmesriigid vastu võetavaks, samuti ei lähendaks see liikmesriikide netosaldot jõukuse võrreldavale tasemele.

Üldistatud korrigeerimismehhanism, mis asendaks olemasoleva, oleks suunatud nende netosisemaksete korrigeerimiseks, mis on üle teatava eelnevalt määratletud piisava „rahalise solidaarsuse“ ülemmäära, mis on väljendatud protsendina rahvamajanduse kogutulust kooskõlas suhtelise jõukusega. Solidaarsus peab jääma liidu nurgakiviks ja seetõttu peaks mis tahes muudetud ja üldistatud mehhanismi mõju olema piiratud, vältides ülemäärast ja õigustamatut fiskaalkoormust, ning kõik liikmesriigid peaksid andma oma panuse sellesse mehhanismi.

Selle mehhanismi nõuetekohaseks toimimiseks tuleb määratleda terve rida parameetreid, sealhulgas arvesse võetavad kulude ja tulude kategooriad, ülemmäär, millest alates eelarve netotasaalustamatust hakatakse (osaliselt) kompenseerima, korrigeeritava ülemäärase negatiivse saldo protsendimäär ja seotud rahastamiseskirjad. Kõik liikmesriigid peaksid andma oma panuse sellesse mehhanismi.

Komisjon esitab sel eesmärgil üksikasjalikud ettepanekud üldise finantspaketi raames, milles käsitletakse nii tulusid kui kulusid.

1. lisa

Haldusjuhtimise põhimõtted: vähem otsejuhtimist, parem kontroll teostuse üle ja suurem kulutasuvus

Üks komisjoni reformi peamisi põhimõtteid on, et komisjoni tuumikjuhtkond keskendub tulevikus asutamislepingu poliitikavaldkondade arendamisele ja kontrollimisele. Nende poliitikavaldkondade elluviimine ning muud rakendustegevused Euroopa tasandil delegeeritakse muudele asutustele, kui see on asjakohane.

Muudele asutustele kui komisjoni tuumikjuhtkonnale delegeerimise nõuetekohane koordineerimine on väga oluline. Viimased otsused delegeerimise kohta on näidanud, et delegeerimise puhul tuleb parandada seotust ja süvalaiendada kriteeriume. Selleks kavatseb komisjon tugevdada üldist koordineerimist, kui ta edaspidi otsustab delegeerida tegevuse (kasutades mõnda tema käsutuses olevat võimalust, vt teatise jaotis III.B). Olemasolevate tegevuste puhul, mida viivad läbi välis-/delegeeritud üksused, kasutab komisjon astmelist lähenemisviisi, millega viiakse varem tehtud otsused kooskõlla uue raamistikuga.

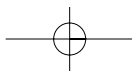
Kasutatavad erinevad võimalused:

- 1) jagatud juhtimine koos liikmesriikidega või delegeerimine siseriiklikele ametiasutustele. Kogemused põllumajanduse ja ühtekuuluvuspoliitika valdkonnas pakuvad juba väärtuslikke õppetunde selles osas. Selle lähenemisviisi kasutamise kaks tähtsat kriteeriumi: a) märkimisväärne kohalik sisu ja b) vastastikune täiendavus piirkondlike ja riiklike programmidega;
- 2) delegeeritud üksused, sealhulgas:
  - a) bürood: komisjoni reformiga on sisse seatud haldusbürood. Senini on büroosid kasutatud täitevülesannete täitmiseks, mis ei ole otseselt seotud programmiga ega konkreetse ajavahemikuga. Nende eeliseks on madalamad tegevuskulud ja suurem tööalane paindlikkus eraldi asutamiskava ja eelarveridade näol. Bürood kuuluvad komisjoni otsese kontrolli alla;
  - b) ametid: praegu kuulub sellesse kategooriasse erinevaid ameteid, mille ülesanded ulatuvad abi andmisest arvamuste ja soovitusena (nt Euroopa Toiduohutusamet) ja ülevaatusaruannete esitamisest (nt Euroopa Meresõiduohutuse Amet) kuni kolmandatele pooltele õiguslikult siduvate otsuste vastuvõtmiseni (nt siseturu ühtlustamisamet). Üldiselt on komisjon esindatud nendes ametites koos liikmesriikidega ja, kui see on asjakohane, kolmandate huvitatud poolte esindajatega. Komisjonil on piiratud seotus nende ametitega, kuigi ta on täielikult vastutav tulemuste eest. Täitevbürood on aga komisjoni otsese kontrolli all olevad asutused, mille põhikiri on sätestatud nõukogu määrusega. ⁽⁹⁾

Sihid tuleks seada vastavalt neljale järgnevale põhimõttele.

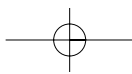
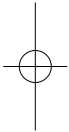
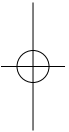
- 1) Programmidest tulenevate täidesaatva olemusega ja konkreetse kestusega ülesannete täitmise võiks delegeerida täitevbüroodele. Komisjon säilitab kontrolli teostusmehhanismi üle.
- 2) Võib kaaluda autonoomsema ameti kasutamist, mis vastab olemasolevale mudelile, kui on tarvis saada mittesiduvaid nõuandeid või kui ametile antavad ülesanded hõlmavad komisjo-

⁽⁹⁾ Nõukogu 19. detsembri 2002. aasta määrus (EÜ) nr 58/2003, EÜT L 11, 16.1.2003, lk 1.

ni otsese vastutuse väliseid tegevusi või kui komisjoni roll tundub olevat marginaalne. Mõned olemasolevad ametid täidavad ülesandeid, kuhu pole komisjoni piisavalt kaasatud, kuigi komisjon on tulemuse eest täielikult vastutav. Selline olukord tuleb kiiresti üle vaadata.

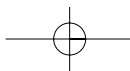
- 3) Büroo kasutamist kaalutakse konkreetse kestuseta uute täitevülesannete või ettevalmistavate tegevuste puhul, mille alusel komisjon saab võtta oma vastutusalasse kuuluvaid reguleerivaid otsuseid.
- 4) Mõned olemasolevad ametid täidavad ülesandeid, kuhu pole komisjoni piisavalt kaasatud, kuigi komisjon on tulemuse eest täielikult vastutav. Selline olukord tuleb kiiresti üle vaadata.

2. lisa

Teekaardi näidis

PARANDADA HARIDUSE JA KOOLITUSE KVALITEETI LIIDUS			
	Eesmärgid	Peamised meetmed ja vahendid	Edusammude näitajad ja sihid
1	Euroopas antava hariduse ja koolituse kvaliteedi tõstmine	<p>ELi koordineerimine: kõrghariduse ja kutseõppe Euroopa piirkonnad: „eesmärkide“ protsessi tööühmad; Bologna ja Kopenhaageni protsessid; ülemaailmne haridus- ja koolitussüsteemide võrdlusuuring.</p> <p>ELi kulutused: institutsioonide üleminekupartnerluse toetus; heade tavade vahetamine; statistika ja näitajate kogumine ja analüüs: <i>hariduse ja koolituse ühtne vahend (Socrate-se/Leonardo programmide järglane).</i></p>	Partnerluste arv; edusammud kokkulepitud verstapostide ja näitajate osas; kõrghariduse, kutseõppe ja koolituse kvaliteedi tagamise raamistiku rakendamine.
2	Juurdepääsu parandamine haridusele ja koolitusele igas eluetapis	<p>ELi õigusaktid: europassi otsus. Liikuvuse soovituse järelkontroll.</p> <p>ELi kulutused: <i>hariduse ja koolituse ühtne vahend (Socrate-se/Leonardo programmide järglane).</i></p>	<p>Välismaal õppivate noorte ja täiskasvanute arv; krediidikorraldussüsteemide vastuvõtmise määr hariduses, kutseõppes ja koolituses; läbipaistvusvahendite vastuvõtmise määr (diplomi täiend, europass jne).</p> <p>Sihid: 10% kooliõpilastest ja õpetajatest liikuvuses ja Euroopa koostöögevused 2007–2013; 3 miljonit vahe- tusüliõpilast aastaks 2010; 150 000 kutseõppevahetust ja 50 000 õppivat ja õpetavat täiskasvanut välismaal aastaks 2013.</p>
3	ELi haridus- ja koolitussüsteemide avamine laiemale maailmale	<p>ELi õigusaktid: direktiiv üliõpilaste/teadustöötajate juurdepääsu kohta kolmandatest riikidest.</p> <p>ELi kulutused: Erasmus Mundus; Tempuse programmi järglane.</p>	<p>Euroopasse tulevate kolmandate riikide üliõpilaste, koolitujate ja õppejõudude arv.</p> <p>Sihid: üle 11 000 stipendiumi kolmandatest riikidest pärit ja sinna suunduvatele üliõpilastele ja õppejõududele 2004–2008.</p>

Euroopa Komisjon

**Ehitades meie ühist tulevikku. Laienenud liidu poliitikaväljakutsed ja eelarvevahendid
2007-2013**

Luxembourg: Euroopa Ühenduste Ametlike Väljaannete Talitus

2004 – 43 lk – 17,6 x 25 cm

ISBN 92-894-7297-9

